

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Toto platí pre každého obžalovaného, lebo sa nachádza v rovnakej situácii bez rozdielu, či je v súdnej väzbe už pred 1. januárom 2006 alebo po 1. januári 2006.

K narušeniu ústavného princípu rovnosti by došlo iba v tom prípade, ak by sa aplikovalo staré pravidlo o možnosti päťročného trvania väzby a súdna väzba by pokračovala aj po 1. januári 2008, t. j. po uplynutí lehoty dvoch rokov od účinnosti nového Trestného poriadku.....9

18. Prípustnosť dovolania v zmysle § 371 ods. 2 Trestného poriadku - obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku a rovnako tak generálny prokurátor môžu podať dovolanie len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Oprávnenie podať dovolanie proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku patrí len ministrovi spravodlivosti.

V prípade, ak spomenutý mimoriadny opravný prostriedok proti uzneseniu o ďalšom trvaní väzby podá obvinený, treba jeho dovolanie odmietnuť ako neprípustné podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku per analógiám, s použitím § 371 ods. 2 Trestného poriadku a contrario.....18

19. Právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku - rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, treba podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku o prípustnosti dovolania rozumieť právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej, ktorými je

1. rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania;
2. rozsudok, ktorým bol obvinený oslobodený spod obžaloby;
3. uznesenie o zastavení trestného stíhania;
4. uznesenie o postúpení veci inému orgánu;
5. uznesenie o uložení ochranného opatrenia;
6. uznesenie o podmieňanom zastavení trestného stíhania;
7. uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania;
8. rozsudok o schválení dohody o vine a treste v rozsahu uvedenom v § 334 ods. 4 Trestného poriadku;
9. rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti rozsudku alebo uzneseniu uvedenému sub 1. až 7.....20

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

17. **Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu prechodného ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku (zákona č. 303/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) v súvislosti s ustanovením § 76 ods. 6 Trestného poriadku, upravujúcim celkovú dobu trvania väzby od 1. januára 2006, sp. zn. Tpj 14/06, prijaté 8. decembra 2006** - z ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 vyplýva, že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný alebo krajský súd do 31. decembra 2005 sa konaním podľa doterajších predpisov rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby, vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby Najvyšším súdom. To znamená, že lehota trvania väzby sa v týchto prípadoch posudzuje podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého celková doba trvania väzby v prípade skutku napĺňajúceho znaky obzvlášť závažného zločinu podľa nového Trestného zákona, účinného od 1. januára 2006, môže trvať až päť rokov.

Zákonná úprava v § 564 ods. 5 Trestného poriadku nenaruša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Osoby nachádzajúce sa v súdnej väzbe pred 1. januárom 2006 pre skutky kvalifikovateľné podľa Trestného zákona, účinného od 1. januára 2006, ako obzvlášť závažné zločiny si nemôžu nárokovať, aby celková doba trvania ich väzby nemohla presiahnuť štyri roky, lebo toto nové pravidlo [§ 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku] platí len od 1. januára 2006, pričom dovtedy (v čase, keď boli vzaté do väzby a nachádzali sa v nej, či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom) platilo staré pravidlo, že celková doba trvania väzby nesmie presiahnuť päť rokov. Rovnako si nemôžu nárokovať, aby celková doba ich súdnej väzby nemohla presiahnuť dva roky.

Tieto osoby ale majú nárok na nový právny režim, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla dva roky, tzn. aby netrvala dlhšie ako do 1. januára 2008, lebo od 1. januára 2006 platí nové pravidlo (§ 76 ods. 7 Trestného poriadku), že pri takýchto trestných činoch súdna väzba nesmie presiahnuť dva roky.

- 20. Nepripustnosť sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu, ktorým rozhodol, že sa európsky zatykači rozkaz nevykoná** - pokiaľ krajský súd rozhodne podľa § 21 ods. 4 zákona Č. 403/2004 Z. z., že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná, musí zároveň predseda senátu prepustiť vyžiadanú osobu z väzby [§ 17 ods. 4 písm. c) citovaného zákona]. Eventuálna sťažnosť proti rozhodnutiu o prepustení z väzby nemá podľa § 17 ods. 6 uvedeného zákona odkladný účinok, a preto také rozhodnutie je vykonateľné bez ohľadu na jeho právoplatnosť.
- Podľa § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze je sťažnosť prokurátora a vyžadanej osoby prípustná len proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatykacieho rozkazu, nie však proti rozhodnutiu podľa § 21 ods. 4 citovaného zákona, že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná.....24
- 21. Pomer špeciality trestného činu neposkytnutia pomoci podľa § 208 Trestného zákona k trestným činom neposkytnutia pomoci podľa § 207 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006** - ustanovenie o trestnom čine neposkytnutia pomoci podľa § 208 Trestného zákona je skutkovou podstatou s obmedzeným okruhom páchatel'ov, keďže uvedeného trestného činu sa môže dopustiť iba konkrétny subjekt - vodič dopravného prostriedku, ktorý mal účasť na dopravnej nehode.
- Uvedený trestný čin je v pomere špeciality vo vzťahu k trestným činom neposkytnutia pomoci podľa § 207 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona.
- Trestná zodpovednosť podľa § 208 Trestného zákona preto prichádza do úvahy aj vtedy, ak vodičom dopravného prostriedku je osoba, ktorá inému neposkytla potrebnú pomoc a ktorá podľa povahy svojho zamestnania bola tak povinná urobiť (napr. lekár) v prípade nebezpečenstva smrti alebo pri príznakoch ťažkej ujmy na zdraví.....28
- 22. Uznanie cudzieho rozhodnutia, pokiaľ obsahuje odsúdenie na trest vyhostenia z hľadiska § 408b Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 a článku 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky** - ustanovenie § 408 písm. b) Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.) v znení neskorších predpisov sa vzťahuje výlučne na také rozhodnutia súdu iného štátu, ktorým bola vyslovená vina a uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody, nie však aj na trest vyhostenia.

- Vylúčenie možnosti uznania cudzieho rozhodnutia, aj pokiaľ ide o trest vyhostenia, je odôvodnené ústavným poriadkom Slovenskej republiky, úpravou uvedenou v článku 23 ods. 4 ústavy. Vzhľadom na to, že podľa § 412 ods. 1 Trestného poriadku uznané cudzie rozhodnutie má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu, uznanie cudzieho rozhodnutia, aj pokiaľ ide o trest vyhostenia, by znamenalo neprípustné vyhostenie občana Slovenskej republiky z jej územia.....32
- 23. Režim nahradenia väzby peňažnou zárukou z hľadísk § 79 ods. 3 posledná veta Trestného poriadku** - za iné dôvody, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku posledná veta, umožňujúce opakovanie žiadosti o prepustenie z väzby pred uplynutím tridsaťdňovej lehoty, plynúcej od právoplatnosti rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, nemožno považovať ponúknutie peňažnej záruky, pokiaľ obvinený taký prostriedok nahradenia väzby uplatnil v predchádzajúcom konaní v podanej sťažnosti a nadriadený súd v rámci sťažnostného konania o spomenutej alternatívnej žiadosti rozhodol.....35
- 24. Podmienky zachovania lehoty na podanie odvolania v prípade podania podaného u subjektu vykonávajúceho poštové služby pre obmedzený okruh užívateľov** - podľa § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku lehota uvedená v § 248 ods. 1 Trestného poriadku na podanie odvolania je zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote podané na pošte a súčasne adresované súdu, u ktorého sa má podať (t. j. súdu, proti rozsudku ktorého smeruje) alebo súdu, ktorý má vo veci rozhodnúť. Podaním na poštu v zmysle § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku treba rozumieť podanie urobené v lehote u poskytovateľov poštových služieb, ktorými sú poštové podniky zaregistrované podľa § 15 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov a vykonávajúce poštové služby na základe všeobecného povolenia na ich poskytovanie. Iné subjekty vykonávajúce poštové služby pre obmedzený okruh užívateľov, ako je tomu v prípade poľného poštového spojenia v ozbrojených silách Slovenskej republiky (výnos Ministerstva obrany Slovenskej republiky S-Spoj-1-22 z roku 1994), povahu pošty podľa spomenutého ustanovenia Trestného poriadku nemajú.....38
- 25. Uloženie primeraných povinností podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku** - uloženie povinnosti podľa § 80 ods. 2 Trestné-

ho poriadku posledná veta sa týka nielen nahradenia väzby zárukou podľa § 80 ods.-1 písm. a) Trestného poriadku, ale aj jej nahradenia písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Povinnosť obvineného podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku posledná veta musí byť vždy uvedená vo výroku uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o jeho prepustení z väzby na slobodu za použitia prostriedkov nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku.

Neúplný výrok podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku môže postupom podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku doplniť aj nadriadený súd v konaní o sťažnosti.....43

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

26. Spoluvlastníctvo pozemku - pozemkom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ku ktorému sa spoluvlastníci nemôžu dožadovať zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka, treba rozumieť nielen pozemok zastavaný bytovým domom, ale aj príslušný pozemok.....49

27. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov - obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, predstavuje majetok (Qiodnotu), ktorý sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadava. Pri oceňovaní obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sa vychádza z jeho stavu v dobe zániku tohto spoluvlastníctva, avšak z obvyklej ceny v dobe vyporiadania.....54

28. Oslobodenie od súdneho poplatku - splnenie podmienok oslobodenia od súdneho poplatku podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov treba posudzovať podľa skutkového stavu zisteného v konkrétnom konaní; existencia verejného a spoločenského záujmu musí byť prítomná v tom konaní, v ktorom sa posudzuje; nestačí, aby sa existencia týchto záujmov prejavila až následne v ďalšom konaní,

prípadne v činnosti alebo postupe obce po právoplatnom skončení veci.....	61
29. Zisťovanie miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť - pred rozhodnutím o dávke, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, musí byť miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zistená spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o zohľadnení a posúdení všetkých zdravotných ťažkostí žiadateľa o dávku, o určení rozhodujúceho zdravotného postihnutia aj o iných zdravotných postihnutiach, ktoré odôvodňujú zvýšenie percentuálneho posúdenia miery takého poklesu	68
30. Hodnota dôkazov o zisťovaní zdravotného stavu - v konaní o priznanie dávky, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, je orgán sociálneho poistenia povinný vykonať všetky dôkazy, potrebné pre riadne zistenie skutočného stavu veci, vrátane prípadného dokazovania súdnym znalcom. Nadradenosť záverov jeho posudkových orgánov nad inými dôkazmi o zdravotnom stave nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.....	71

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

17.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu prechodného ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) v súvislosti s ustanovením § 76 ods. 6 Trestného poriadku, upravujúcim celkovú dobu trvania väzby od 1. januára 2006, sp. zn. Tpj 14/06, prijaté 8. decembra 2006.

Z ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 vyplýva, že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný alebo krajský súd do 31. decembra 2005, sa konaním podľa doterajších predpisov rozumie aj konanie o dôvodoch a lehôtach väzby, vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby Najvyšším súdom. To znamená, že lehota trvania väzby sa v týchto prípadoch posudzuje podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého celková doba trvania väzby v prípade skutku naplňajúceho znaky obzvlášť závažného zločinu podľa nového Trestného zákona, účinného od 1. januára 2006, môže trvať až päť rokov.

Zákonná úprava v § 564 ods. 5 Trestného poriadku nenaruša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Osoby nachádzajúce sa v súdnej väzbe pred 1. januárom 2006 pre skutky kvalifikovateľné podľa Trestného zákona, účinného od 1. januára 2006, ako obzvlášť závažné zločiny si nemôžu nárokovať, aby celková doba trvania ich väzby nemohla presiahnuť štyri roky, lebo toto nové pravidlo [§ 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku] platí len od 1. januára 2006, pričom dovtedy (v čase, keď boli vzaté do väzby a nachádzali sa v nej, či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom) platilo staré pravidlo, že celková doba trvania väzby nesmie presiahnuť päť rokov. Rovnako si nemôžu nárokovať, aby celková doba ich súdnej väzby nemohla presiahnuť dva roky.

Tieto osoby ale majú nárok na nový právny režim, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla dva roky, t. j. aby netrvala dlhšie ako do 1. januára 2008, lebo od 1. januára 2006 platí nové pravidlo (§ 76 ods. 7 Trestného poriadku), že pri takýchto trestných činoch súdna väzba nesmie presiahnuť dva roky.

Toto platí pre každého obžalovaného, lebo sa nachádza v rovnakej situácii bez rozdielu, či je v súdnej väzbe už pred 1. januárom 2006 alebo po 1. januári 2006.

K narušeniu ústavného princípu rovnosti by došlo iba v tom prípade, ak by sa aplikovalo staré pravidlo o možnosti päťročného trvania väzby a súdna väzba by pokračovala aj po 1. januári 2008, t. j. po uplynutí lehoty dvoch rokov od účinnosti nového Trestného poriadku.

O d ô v o d n e n i e :

Pri sledovaní rozhodnutí senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa zistilo, že nepostupujú jednotne pri výklade prechodného ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) v súvislosti s ustanovením § 76 ods. 6 nového Trestného poriadku upravujúcim nanovo od 1. januára 2006 celkovú dobu trvania väzby.

Jedna časť senátov, rozhodujúc o návrhoch predsedov senátov krajského súdu na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku, taký návrh zamietla, resp. nepredĺžila lehotu trvania väzby s poukazom na to, že v prípade obvinených stíhaných aj za skutok kvalifikovateľný podľa nového Trestného zákona ako obzvlášť závažný zločin už došlo k prekročeniu maximálne prípustnej doby trvania väzby podľa § 76 ods. 6 písm. c) nového Trestného poriadku, t. j. štyroch rokov, resp. preto, že celková doba trvania ich väzby sa tesne priblížila k uvedenej hranici.

Vychádzala pritom z názoru, že ustanovenie § 76 ods. 6 nového Trestného poriadku upravujúce celkovú dobu trvania väzby treba aplikovať aj vo veciach, v ktorých začala súdna väzba pred 1. januárom 2006 i napriek tomu, že prechodné ustanovenie § 564 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 konaním podľa doterajších predpisov rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby vrátane konania o predĺžení lehoty trvania väzby najvyšším súdom (§71 ods. 2 Trestného poriadku).

Naznačený stret rozdielných právnych úprav maximálnej novej doby trvania väzby obvineného bolo potrebné riešiť s prihliadnutím na článok 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorom je premietnutý princíp rovnosti a podľa ktorého zákonné obmedzenia základných práv a slobôd, akým je aj obmedzenie osobnej slobody väzbou, musia platiť pre všetky prípady, ktoré spĺňajú rovnaké podmienky.

Zmyslom citovaného ustanovenia je zabezpečiť, aby sa zákonom predpokladané obmedzenia základných práv a slobôd rovnakou mierou a v rovnakom rozsahu vzťahovali na všetky prípady, v ktorých dôjde k obmedzeniu základného práva alebo slobody.

Po 1. januári 2006 je situácia obvinených vo väzbe z hľadiska väzby rovnaká, a preto treba s nimi zaobchádzať rovnako. Novolimitované lehoty trvania väzby podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku musia platiť nielen pre osoby, u ktorých súdna väzba začne po 1. januári 2006, ale aj pre osoby, ktoré sa v súdnej väzbe nachádzajú k 1. januáru 2006.

Rozdielny názor vyslovil iný senát konštatujúc, že právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 564 ods. 5 Trestného poriadku, ktorá na rozdiel od ustanovenia § 564 ods. 7 Trestného poriadku týkajúceho sa lehôt trvania väzby v prípravnom konaní, umožňuje celkové trvanie väzby až na päť rokov, neporušuje ústavný princíp rovnosti, garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnaké zákonné obmedzenia základných práv a slobôd sa majú vzťahovať na osoby, ktorých situácia je rovnaká alebo analogická, to znamená, že za tých istých podmienok musia platiť pre každého rovnaké obmedzenia ustanovené zákonom a naopak, v prípade odlišných podmienok platia aj obmedzenia odlišne, ale znovu rovnako pre všetkých, ktorí tieto odlišné podmienky spĺňajú.

Pravidlo rovnosti sa teda nezaručuje absolútne, lebo Ústava Slovenskej republiky rovnosť chápe ako rovnosť pred zákonom pre osoby v rovnakých situáciách. Zákonodarca v prípade úpravy väzobných lehôt v novej úprave, ktorou stanovil kratšie lehoty trvania väzby mohol, ale nemusel zaviesť pravidlo, podľa ktorého sa dobrodenie nového zákona použije aj na situácie, ktoré vznikli za účinnosti starého zákona. Takéto dobrodenie v prípade osôb vzatých do väzby podľa starého zákona bolo zavedené, len pokiaľ ide o prípravné konanie v § 564 ods. 7 Trestného poriadku, teda zákonodarca nepoužil retroaktívne nové pravidlo na tieto prípady absolútne.

Na odstránenie rozdielneho výkladu ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku v súvislosti s ustanovením § 76 ods. 6 Trestného poriadku upravujúcim celkovú dobu trvania väzby od 1. januára 2006 prikázal predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, či. VI písm. c), d) Rozvrhu práce na rok 2006, Spr 144/2005 a článku 9 ods. 1 písm. a) Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky trestnoprávnemu kolégiu najvyššieho súdu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu zákona v uvedenej právnej otázke.

Súčasne predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 11 ods. 1 Rokovacieho poriadku NS SR požiadal o písomné vyjadrenie k posudzovanej otázke Generálnu prokuratúru SR, krajské súde v Bratislave, Trnave, Nitre, Trenčíne, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a v Košiciach, Vyšší vojenský súd v Trenčíne, Ústavný súd SR, právnické fakulty UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Trnavskej univerzity, Akadémii PZ v Bratislave, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR a Slovenskú advokátsku komoru.

Z uvedených žiadostí o vyjadrenie vyhovelí Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Akadémia PZ v Bratislave, Právnická fakulta UK v Bratislave, krajské súde v Trnave, Nitre, Banskej Bystrici a v Košiciach a Vyšší vojenský súd v Trenčíne.

Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, krajské súde v Trnave, Nitre a v Banskej Bystrici a Vyšší vojenský súd v Trenčíne považujú za správny názor, podľa ktorého prechodné ustanovenie § 564 ods. 5 Trestného poriadku umožňuje aplikovať v prípadoch súdnych väzieb vykonávaných pred 1. januárom 2006 ustanovenie § 71 ods. 2 predchádzajúceho Trestného poriadku bez zreteľa na novú úpravu celkovej doby trvania väzby v § 76 ods. 6 nového Trestného poriadku, keďže zákonná úprava v § 564 ods. 5 Trestného poriadku nenarušuje ústavný princíp rovnosti.

Podľa názoru Ministerstva spravodlivosti SR skutočnosť, že na rôzne osoby bola podaná obžaloba v rozdielnom čase (pred účinnosťou alebo po nadobudnutí účinnosti nového Trestného poriadku) tieto osoby od seba odlišuje a vytvára z nich dve rozdielne skupiny, ktoré nie sú v rovnakej situácii, a preto odlišnú zákonnú úpravu trvania väzby v prípravnom konaní a v konaní pred súdom nenaruša ústavný princíp rovnosti.

Opačný názor zaujali Krajský súd v Košiciach, Ministerstvo vnútra SR a Akadémia PZ v Bratislave, ktorí považujú za správne to rozhodnutie Najvyššieho súdu, ktoré vychádza zo stanoviska, že prechodné ustanovenie § 564 ods. 5 Trestného poriadku možno aplikovať len v koexistencii s ustanovením § 76 ods. 6 nového Trestného poriadku, skracujúcim oproti predošlému stavu celkovú dobu trvania väzby.

Právnická fakulta UK v Bratislave vo vyjadrení uviedla, že bez pripomienok súhlasí so znením návrhov stanovísk.

Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli senáty Najvyššieho súdu k rozdielnym názorom a so zreteľom na obsah predložených vyjadrení, zaujalo k posudzovanej otázke stanovisko, že správne mu výkladu zákona zodpovedá právny

názor, že zákonná úprava v § 564 ods. 5 Trestného poriadku nijako nenaruša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, a preto osoby nachádzajúce sa v súdnej väzbe pred 1. januárom 2006 si nemôžu nárokovať, že celková doba trvania ich väzby nesmie presiahnuť limity uvedené v § 76 ods. 6 písm. a) až c) Trestného poriadku, môžu si však nárokovať, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla lehotu uvedenú v § 76 ods. 7 Trestného poriadku.

Trestnoprávne kolégium sa pri prijímaní tohto stanoviska riadilo nasledovnými úvahami:

Podľa článku 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa článku 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 2 ods. 4 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006, veta prvá, ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa § 564 ods. 4 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

Podľa § 564 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 konaním podľa odseku 4 sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom.

Podľa § 564 ods. 7 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 vo veciach, v ktorých sa začala väzba pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, začnú plynúť lehoty, v ktorých treba rozhodnúť v prípravnom ko-

nani o predĺžení lehoty väzby odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona; tým nie sú dotknuté ustanovenia o prípustnom trvaní väzby okrem prípadov, ak bolo právoplatne rozhodnuté o predĺžení lehoty väzby pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na čas dlhší, ako sú lehoty uvedené v § 76 ods. 6 alebo ods. 7; v týchto prípadoch sa skončí lehota väzby najneskôr uplynutím troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Lehoty rozhodné pre dĺžku väzby podľa § 76 ods. 6 a ods. 7 sa určia podľa trestnej sadzby ustanovenej na stíhaný skutok Trestným zákonom účinným v čase rozhodovania. Rovnako sa určia lehoty rozhodné pre dĺžku väzby, ak je páchatel' obvinený po dni nadobudnutia účinnosti tohto zákona za trestný čin spáchaný pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 celková doba trvania väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

- a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b) tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažných zločin.

Podľa § 76 ods. 7 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá jedna polovica na prípravné konanie a jedna polovica na konanie pred súdom.

Z už citovaného ustanovenia § 564 ods. 5 Trestného poriadku vyplýva, že konaním podľa doterajších predpisov sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov, čo znamená, že lehota väzby sa posudzuje podľa § 71 ods. 2 posledná veta Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého za splnenia ostatných predpokladov uvedených v tomto odseku celková doba trvania väzby v prípade obzvlášť závažného trestného činu nesmie presiahnuť päť rokov.

Jediná výnimka z pravidla zakotveného v § 564 ods. 5 Trestného poriadku je upravená v § 564 ods. 7 Trestného poriadku, pričom sa týka výlučne lehôt trvania väzby v prípravnom konaní. Podľa tohto ustanovenia vo veciach, v ktorých sa začala väzba pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (t. j. pred 1. januárom 2006), začnú plynúť lehoty, v ktorých treba rozhodnúť v prípravnom konaní o predĺžení lehoty väzby odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona; tým nie sú dotknuté ustanovenia o prípustnom trvaní väzby okrem prípadov, ak bolo (opäť ale len v prípravnom konaní) právoplatne rozhodnuté o predĺžení lehoty trvania väzby pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na čas dlhší, ako sú lehoty uvedené v § 76 ods. 6 alebo ods. 7; v týchto prípadoch sa skončí lehota väzby najne-

skôr uplynutím troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona (t. j. 31. marca 2006).

Právna úprava týkajúca sa rozhodovania o väzbe osôb trestne stíhaných pre skutok naplňajúci znaky obzvlášť závažného zločinu podľa nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., resp. obzvlášť závažného trestného činu podľa starého Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, účinného do 1. januára 2006, ktoré sa nachádzajú k 1. januáru 2006 v súdnej väzbe (teda bola na ne podaná obžaloba pred 1. januárom 2006), nijako nenarúša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže v zmysle tohto ustanovenia sa rovnaké zákonné obmedzenia základných práv a slobôd majú vzťahovať na osoby, ktorých situácia je rovnaká alebo analogická, čo znamená, že za tých istých podmienok musia platiť pre každého rovnaké obmedzenia ustanovené zákonom, a naopak v prípade odlišných podmienok aj obmedzenia platia odlišne, ale znovu rovnako pre všetkých, ktorí tieto odlišné podmienky spĺňajú.

Pravidlo rovnosti sa teda nezaručuje absolútne, pretože Ústava Slovenskej republiky rovnosť chápe ako rovnosť pred zákonom pre osoby v rovnakých situáciách. To znamená, že zákonodarca v prípade úpravy väzobných lehôt, keď nový zákon stanovuje kratšie lehoty, mohol, ale nemusel zaviesť pravidlo, podľa ktorého sa dobrodenie nového zákona použije aj na situácie, ktoré vznikli podľa starého zákona. Takéto dobrodenie v prípade osôb vzatých do väzby podľa starého zákona bolo zavedené len pokiaľ ide o prípravné konanie v § 564 ods. 7 Trestného poriadku. Inými slovami, zákonodarca nepoužil retroaktívne nové pravidlo na tieto prípady absolútne. Na tomto mieste treba dodať, že jedinou výnimkou predpísanou Ústavou Slovenskej republiky a Trestným zákonom, podľa ktorej sa neskorší zákon vždy použije, je posudzovanie trestnosti činu, ktorá sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, okrem situácie, keď použitie nového zákona je pre páchatel'a priaznivejšie (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky).

Pri posudzovaní dĺžky väzby osôb trestne stíhaných pre skutok naplňajúci znaky obzvlášť závažného zločinu podľa Trestného zákona, resp. obzvlášť závažného trestného činu podľa Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, ktoré sa nachádzajú k 1. januáru 2006 v súdnej väzbe, však treba podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prihliadať na článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou, a teda aj s princípom zachovania rovnosti osôb v rovnakých situáciách.

Podľa Trestného poriadku sa na osoby v súdnej väzbe vzťahuje už vyššie uvedený § 76 ods. 7, ktorý stanovuje maximálnu dĺžku súdnej väzby na dvadsaťštyri mesiacov, t. j. dva roky.

Uvedené osoby si nemôžu nárokovať, aby celková doba ich väzby nemohla presiahnuť štyri roky, lebo toto nové pravidlo platí len od 1. januára 2006, pričom dovtedy (keď boli vzaté do väzby a nachádzali sa v nej či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom) platilo staré pravidlo, že celková doba väzby nesmie presiahnuť päť rokov. Rovnako si nemôžu nárokovať na to, že celková doba ich súdnej väzby nesmie presiahnuť dva roky. Môžu si však nárokovať na to, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla dva roky, tzn. aby netrvala dlhšie ako do 1. januára 2008, nakoľko od 1. januára 2006 platí pravidlo, že pri takýchto trestných činoch súdna väzba nesmie presiahnuť dva roky.

Toto platí pre každého obžalovaného, lebo sa nachádza v rovnakej situácii bez rozdielu, či je v súdnej väzbe už k 1. januáru 2006 alebo po 1. januári 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že len v tejto situácii by opačný prístup, ktorý by kvôli „starému“ pravidlu maximálnej päťročnej lehoty trvania väzby, umožnil po 1. januári 2006 trvanie súdnej väzby aj po 1. januári 2008, naozaj znamenal porušenie ústavného princípu rovnosti.

Z uvedeného vyplýva, že „starú“ právnu úpravu premietnutú do prechodných ustanovení v § 564 ods. 3, ods. 4, ods. 5 a ods. 7 Trestného poriadku a „novú“ právnu úpravu obsiahnutú v ustanoveniach § 76 ods. 6, ods. 7 Trestného poriadku treba interpretovať a aplikovať ako právne úpravy koexistujúce, a nie kontradiktórne.

Z uvedeného vyplýva záver, že z ustanovenia § 564 ods. 5 citovaného Trestného poriadku vyplýva, že vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný alebo krajský súd do 31. decembra 2005 sa konaním podľa doterajších predpisov rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby, vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby Najvyšším súdom. To znamená, že lehota trvania väzby sa v týchto prípadoch posudzuje podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého za splnenia tam uvedených predpokladov celková doba trvania väzby v prípade skutku naplňajúceho znaky obzvlášť závažného zločinu podľa nového Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, môže trvať až päť rokov.

Zákonná úprava v § 564 ods. 5 Trestného poriadku nijako nenaruša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky. Osoby nachádzajúce sa v súdnej väzbe pred 1. januárom 2006 pre skutky kvalifikovateľné podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 ako obzvlášť závažné zločiny si nemôžu nárokovať, že celková doba trvania ich väzby nesmie presiahnuť štyri roky, lebo toto nové pravidlo [§ 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku] platí len od 1. januára 2006, pričom dovtedy (keď boli vzaté do väzby a nachádzali sa v nej, či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom) platilo staré pravidlo, že celková doba trvania väzby nesmie presiahnuť päť rokov. Rovnako si nemôžu nárokovať, že celková doba ich súdnej väzby nesmie presiahnuť dva roky.

Môžu si však nárokovať na to, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla dva roky, tzn. aby netrvala dlhšie ako do 1. januára 2008, nakoľko od 1. januára 2006 platí nové pravidlo (§ 76 ods. 7 Trestného poriadku), že pri takýchto trestných činoch súdna väzba nesmie presiahnuť dva roky.

Toto platí pre každého obžalovaného, lebo sa nachádza v rovnakej situácii bez rozdielu, či je v súdnej väzbe už k 1. januáru 2006 alebo po 1. januári 2006.

K narušeniu ústavného princípu rovnosti by došlo iba v tom prípade, ak by sa aplikovalo staré pravidlo o možnosti päťročného trvania väzby a súdna väzba by pokračovala aj po 1. januári 2008, t. j. po uplynutí lehoty dvoch rokov od účinnosti nového Trestného poriadku.

18. ROZHODNUIE

Obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku a rovnako tak generálny prokurátor môžu podať dovolanie len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Oprávnenie podať dovolanie proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku patrí len ministrovi spravodlivosti.

V prípade, ak spomenutý mimoriadny opravný prostriedok proti uzneseniu o ďalšom trvaní väzby podá obvinený, treba jeho dovolanie odmietnuť ako neprípustné podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku per analógiám, s použitím § 371 ods. 2 Trestného poriadku a contrario.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. júla 2006, sp. zn. 1 Tdo V-3/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 Trestného poriadku per analógiám, s použitím § 371 ods. 2 Trestného poriadku a contrario odmietol dovolanie obvineného P. G., podané proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2006, sp. zn. 1 Ntv 21/2006, ktorým bola predĺžená lehota trvania väzby obvineného podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006.

Z o d ô v o d n e n i a :

Na obvineného P. G. bola dňa 23. júla 2004 podaná na Krajský súd v Banskej Bystrici obžaloba pre trestný Čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a pre trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006.

O uvedenej obžalobe koná od 25. októbra 2004 Okresný súd Rimavská Sobota v dôsledku postupu podľa § 188 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006. Obvinený sa nachádza vo väzbe od 13. decembra 2003. Lehota trvania jeho väzby bola opakovane predlžovaná, naposledy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2006, sp. zn. 1 Ntv 21/2006, do 31. decembra 2006.

Okresný súd Rimavská Sobota predložil dňa 11. júla 2006 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v predmetnej veci dovolanie podané obvineným P. G.

proti uvedenému uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2006, sp. zn. 1 Ntv 21/2006. Toto dovolanie bolo podané 6. júna 2006 a došlo na súd prvého stupňa dňa 15. júna 2006 (po odstúpení Najvyšším súdom).

Obsahom uvedeného dovolania sú v podstate tvrdenia obvineného o svojej nevine a o zaujatosti sudcu JUDr. J. B., ktorý z tohto dôvodu podal aj návrh na predĺženie lehoty trvania jeho väzby, ktorému Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel. Z tohto dôvodu sa dovolaním domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedené uznesenie zrušil a prepustil ho z väzby.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu. Obvinený musí byť v konaní o do volaní zastúpený obhajcom.

Podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým konštatuje, že predmetná vec nie je doteraz právoplatne skončená. Z toho dôvodu objektívne nemožno podať dovolanie proti rozhodnutiu súdu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 368 ods. 1 Trestného poriadku.

Posudzujúc ale obsah dovolania obvineného je zrejmé, že smeruje proti rozhodnutiu o väzbe, ktorým je posledné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2006, sp. zn. 1 Ntv 21/2006, ktorým bola predĺžená lehota trvania jeho väzby. Z ustanovenia § 371 ods. 1 Trestného poriadku ale vyplýva, že rozhodnutia o väzbe môže dovolaním napadnúť iba minister spravodlivosti. Obvinený zo zákona preto nemá v tomto smere aktívnu legitímáciu.

Z tohto dôvodu musel Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvineného P. G. odmietnuť, použijúc uvedené ustanovenie analogicky, lebo výslovne neobsahuje dôvod odmietnutia dovolania v prípade, keď je to zo zákona neprípustné. Ako dôkaz z opaku (argumentum a contrario) vyplýva táto skutočnosť z ustanovenia § 371 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré priznáva v uvedenom prípade aktívnu legitímáciu iba ministromi spravodlivosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v intenciách § 382 ods. 1 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí, a to bez preskúmania veci.

19. ROZHODNUTIE

Rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, treba podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku o prípustnosti dovolania rozumieť právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej, ktorými je

- 1. rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania;**
- 2. rozsudok, ktorým bol obvinený oslobodený spod obžaloby;**
- 3. uznesenie o zastavení trestného stíhania;**
- 4. uznesenie o postúpení veci inému orgánu;**
- 5. uznesenie o uložení ochranného opatrenia;**
- 6. uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania;**
- 7. uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania;**
- 8. rozsudok o schválení dohody o vine a treste v rozsahu uvedenom v § 334 ods. 4 Trestného poriadku;**
- 9. rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti rozsudku alebo uzneseniu uvedenému sub 1. až 7.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2006, sp. zn. 3 Tdo 5/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 Trestného poriadku per analógiám a § 371 ods. 2 Trestného poriadku a contrario odmietol dovolanie obvineného P. V., podané proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 8. marca 2006, sp. zn. 6 Tpo 201/06.

Z o d ô v o d n e n i a :

Uznesením Okresného súdu Prešov z 27. februára 2006, sp. zn. 31 Tp 18/05, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku [zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov účinný od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“)] bol prijatý písomný sľub obvineného P. V. a tento bol prepustený z väzby na slobodu; podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku zároveň nebol akceptovaný návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby tohto obvineného.

Na základe sťažnosti prokurátora uznesením Krajského súdu v Prešove z 8. marca 2006, sp. zn. 6 Tpo 201/06, boli podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného poriadku zrušené uvedené výroky uznesenia okresného súdu z 27. februára 2006 týkajúce sa obvineného P. V. Zároveň podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku bola u tohto obvineného do 10. júna 2006 predĺžená lehota trvania väzby, ktorá sa vykonáva z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Uvedeným uznesením krajského súdu bola podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietnutá žiadosť obvineného P. V. o prepustenie z väzby na slobodu; podľa § 82 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku zároveň nebola prijatá peňažná záruka 100 000,- Sk ponúknutá matkou obvineného P. V.

Proti výroku uznesenia krajského súdu z 8. marca 2006, sp. zn. 6 Tpo 201/06, ktorým podľa § 82 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku nebola prijatá peňažná záruka 100 000,- Sk ponúknutá matkou obvineného P. V., podal 10. apríla 2006 dovolanie obvinený zastúpený obhajkyňou JUDr. V. F., advokátkou v Košiciach.

Dovoláním sa obvinený domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove bol porušený zákon, lebo nesprávnym postupom porušil (súd) ustanovenie § 306 a § 322 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie; zároveň žiadal napadnuté uznesenie v chybnom výroku zrušiť a Krajskému súdu v Prešove prikázať vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Tak, ako ustanovuje § 368 ods. 1 Trestného poriadku, dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým vec bola právoplatne skončená.

Trestný poriadok nevymedzuje síce pojem vec právoplatne skončená, ale z výkladu jeho ustanovení § 368 až § 392 (o dovolaní) je logické prijať záver, že uvedený pojem naplňajú len rozhodnutia týkajúce sa merita veci, teda rozhodnutia, ktorým sa končí trestné stíhanie obvineného ako celok. Odporovalo by logickým zámerom zákona (Trestného poriadku), ak by mimoriadnym opravným prostriedkom - dovoláním - bolo prípustné napadnúť aj iné rozhodnutia súdov prvej či druhej inštancie nie vo veci samej, teda tie, ktorými bolo rozhodnuté len o parciálnych otázkach. Takými sú z pohľadu celého trestného stíhania rozhodnutia upravujúce procesný postup, pribratie do konania, uloženie pokuty a mnohé ďalšie. Tieto rozhodnutia majú vlastný režim opravných prostriedkov, pokiaľ ich zákon vôbec pripustil.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, má teda v trestnom procese výnimočné postavenie a bolo by nelogické jeho osobitný štatút narú-

šať aj možnosťou napadnúť tiež parciálne rozhodnutia, ktorých zákonnosť a dôvodnosť (aplikácia) je posudzovaná napokon v celkovom kontexte pri rozhodovaní in meritum. Pripustenie možnosti určitej parciálnosti dovolania by napokon so sebou prinieslo aj nezodpovedné predlžovanie trestného stíhania, čo odporuje aj tendencii Trestného poriadku (ako vyplýva aj z rôznych stanovených lehôt) trestné veci prejednať a rozhodnúť v primeranej dobe (§ 2 ods. 6, ods. 7 Trestného poriadku).

Dovolaním teda možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku). Minister spravodlivosti má túto možnosť jednak z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1, a jednak z dôvodov uvedených v § 371 ods. 2 Trestného poriadku. Právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môžu dovolaním napadnúť z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku aj generálny prokurátor (proti ktorémukoľvek výroku) a obvinený vo svoj prospech (proti výroku, ktorý sa ho priamo dotýka, pričom oprávnený subjekt môže podať dovolanie aj preto, že niektorý výrok nebol urobený). Režim uvedených postupov je upravený v § 369 ods. 2 až 5 Trestného poriadku.

Rozhodnutím vo veci samej (meritórnym) teda je

1. rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol mu uložený trest, resp. ochranné opatrenie alebo bolo upustené od potrestania;
2. rozsudok, ktorým bol obvinený oslobodený spod obžaloby;
3. uznesenie o zastavení trestného stíhania;
4. uznesenie o postúpení veci inému orgánu;
5. uznesenie o uložení ochranného opatrenia;
6. uznesenie o podmienечnom zastavení trestného stíhania;
7. uznesenie súdu o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania;
8. rozsudok o schválení dohody o vine a treste v obmedzenom rozsahu — § 334 ods. 4 Trestného poriadku;
9. rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok proti rozsudku alebo uzneseniu uvedenému sub 1 až 7.

Určitú výnimku predstavuje ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorého minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. V označených oblastiach teda podať dovolanie, ako mimořiadny opravný prostriedok, je oprávnený len špeciálny subjekt, teda minis-

ter spravodlivosti, ale nie iný subjekt trestného konania či v konaní pred súdom strana (§ 10 ods. 10 Trestného poriadku).

V rozhodovanej veci teda vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku dovolanie obvineného P. V. nebolo podané oprávneným subjektom, nebolo podané vo veci, v ktorej môže procesná strana tento mimoriadny opravný prostriedok podať a napokon v dovolaní nebol uvedený jeho dôvod podľa § 371 Trestného poriadku. Prezentácia takého dôvodu dovolania je pritom povinnosťou procesnej strany, ktorá toto podáva, ako je zrejme z ustanovenia § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

V rozhodovanej veci teda evidentne neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného P. V. podľa § 382 Trestného poriadku per analógiám odmietol aplikujúc a contrario aj ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku.

20. ROZHODNUTIE

Pokiaľ krajský súd rozhodne podľa § 21 ods. 4 zákona č. 403/2004 Z. z., že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná, musí zároveň predsa senátu prepustiť vyžiadanú osobu z väzby [§ 17 ods. 4 písm. c) citovaného zákona]. Eventuálna sťažnosť proti rozhodnutiu o prepustení z väzby nemá podľa § 17 ods. 6 uvedeného zákona odkladný účinok, a preto také rozhodnutie je vykonateľné bez ohľadu na jeho právoplatnosť.

Podľa § 21 ods. 6 zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze je sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby prípustná len proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, nie však proti rozhodnutiu podľa § 21 ods. 4 citovaného zákona, že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2006, sp. zn. 3 To 66/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol, ako neprípustnú, sťažnosť krajského prokurátora proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. mája 2006, sp. zn. 2 Ntc 2/2006, ktorým bolo rozhodnuté o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a zároveň vyžiadanú osobu - A. Di P., talianskeho štátneho príslušníka prepustil z väzby na slobodu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Bratislave uznesením z 25. mája 2006, sp. zn. 2 Ntc 2/06, podľa § 21 s poukazom na § 14 ods. 1 písm. d), písm. e), písm. f), písm. k), písm. i) zákona č. 403/2004 Z. z. o európskom zatykačom rozkaze rozhodol, že sa n e v y k o n á európsky zatykači rozkaz zo dňa 28. marca 2006, sp. zn. 1194/05R.G.G.L, vydaný sudkyňou pre predbežné vyšetrovanie A. pre trestné činy krádeže, trestné činy proti verejnému poriadku a majetku týkajúce sa zbrani a výbušnín podľa či. 416 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákonníka, 110, 624, 625 či. 2, 81 Trestného zákonníka, či. 5 a 7 Trestného zákonníka, či. 648 a 61, či. 2 Trestného zákonníka, či. 2 až 4 Zákona č. 895 z 2. októbra 1967 proti obvinenému A. Di P., nar. 10. júna 1965 v O., trvalé

bytom v Taliansku, t. č. vo väzbe od 28. marca 2006 o 11.40 hod. v Ústave na výkon väzby v Bratislave.

Svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že v posudzovanom prípade nebol krajskému súdu predložený slovenský preklad európskeho zatykácieho rozkazu s popisom jednotlivých skutkov, ktoré mal obvinený spáchať, tak ako to predpisuje zákon. Obsahoval len popis právnej kvalifikácie a skutkových podstát. Nebolo preto možné tieto preskúmať, či sú dôvody pre odmietnutie v zmysle § 14 ods. 1 písm. d), písm. e), písm. f), písm. k), písm. i) Zákona o európskom zatykáčom rozkaze.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť krajský prokurátor. V písomných dôvodoch poukázal na to, že krajskému súdu bol spolu s návrhom na vykonanie európskeho zatykácieho rozkazu predložený aj originál európskeho zatykácieho rozkazu v jazyku talianskom, anglickom a čiastočne v slovenskom.

Sťažovateľ uznal, že všetky potrebné náležitosti pre posúdenie veci neobsahoval zatykači rozkaz preložený do slovenského jazyka, pretože do slovenského jazyka neboli preložené skutky, ktorých sa mal A. Di P. dopustiť. Úplný preklad spáchaných skutkov nebol urobený len v dôsledku časovej tiesne a sťažovateľ ho (v úplnom znení) predkladá v prílohe svojej písomnej sťažnosti. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po doplnení európskeho zatykácieho rozkazu o jeho úplný slovenský preklad rozhodol podľa § 21 ods. 1, ods. 3 Zákona o európskom zatykáčom rozkaze, že predmetný európsky zatykači rozkaz sa vykoná.

Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr skúmal podanú sťažnosť z hľadiska otázky, či nejde o niektorý z prípadov uvedených v § 193 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že sťažnosť nie je prípustná.

Podľa Zákona o európskom zatykáčom rozkaze

- § 21 ods. 3: o tom, či sa vykoná európsky zatykači rozkaz, rozhoduje súd uznesením na neverejnom zasadnutí. Pred rozhodnutím umožní vyžiadanej osobe a jej obhajcovi vyjadriť sa písomne k európskemu zatykácie mu rozkazu. Ak v tomto vyjadrení vyžiadaná osoba alebo jej obhajca o to požiada, alebo to považuje súd za potrebné, alebo ak o to požiada justičný orgán štátu pôvodu, o vykonaní európskeho zatykácieho rozkazu rozhodne súd na verejnom zasadnutí;
- § 21 ods. 4: ak sa v konaní preukáže, že existuje dôvod odmietnutia vykonania európskeho zatykácieho rozkazu podľa § 14, súd rozhodne, že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná.

Zo znenia uvedeného zákonného ustanovenia je zrejmé, že ide o jedno z dvoch možných rozhodnutí, a to:

1. či sa vykoná európsky zatykači rozkaz (ods. 3) alebo
2. že sa európsky zatykači rozkaz nevykoná (ods. 4).

O tom, že ide o dve rozhodnutia, svedčí aj § 21 ods. 5 cit. zákona, podľa ktorého rozhodnutie podľa odsekov 3, a 4 súd doručí ...

Podľa § 21 ods. 6 Zákona o európskom zatykačom rozkaze proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorým rozhodol o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, je prípustná sťažnosť prokurátora a vyžiadanej osoby len pre niektorý z dôvodov odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 14; sťažnosť má odkladný účinok.

Zo znenia tohto ustanovenia je teda zrejmé, že sťažnosť možno podať len proti rozhodnutiu o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, a to len z dôvodov odmietnutia, teda v prospech vyžiadanej osoby, a tak má táto sťažnosť aj odkladný účinok.

V zmysle § 21 ods. 7 cit. zákona, Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade takejto sťažnosti v prospech vyžiadanej osoby môže po preskúmaní veci, prípadne doplnení konania zistiť, že sťažnosť nie je dôvodná a sám rozhodne (bez vrátenia veci, bez zamietnutia sťažnosti), že európsky zatykači rozkaz sa vykoná, alebo pri zistení, že dôvody sťažnosti sú opodstatnené, sa rozhodne (bez vrátenia veci), že tento rozkaz sa nevykoná.

So zreteľom na uvedené vyplýva, že zákon nepripúšťa sťažnosť proti rozhodnutiu o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

Takémuto záveru nasvedčuje aj ustanovenie § 17 ods. 4 písm. c) Zákona o európskom zatykačom rozkaze, podľa ktorého predseda senátu krajského súdu nariadi príkazom prepustenie vyžiadanej osoby z väzby dňom, keď dôjde k vydaniu osoby orgánom štátu pôvodu, alebo ak krajský súd rozhodol, že európsky zatykači rozkaz sa nevykoná. Proti tomuto rozhodnutiu o väzbe je sice prípustná sťažnosť (§ 17 ods. 6), ktorá však nemá odkladný účinok.

Aj v danom prípade mal predseda senátu krajského súdu ihneď po rozhodnutí o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu nariadiť prepustenie A. Di P. z väzby na slobodu. Toto pochybenie napravil vo svojom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Vychádzajúc zo skôr uvedených zistení a právnych záverov Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora, ako neprípustnú, zamietol bez meritórneho preskúmania veci (a limine).

Nad rámec rozhodnutia však Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že návrh prokurátora na vykonanie európskeho zatýkacieho rozkazu musí bezpodmienečne obsahovať aj kompletný preklad tohto zatýkacieho rozkazu do slovenského jazyka, aby krajský súd mohol o ňom rozhodnúť. Vychádzať treba z § 7 ods. 2 Zákona o európskom zatykačom rozkaze, podľa ktorého konkrétny európsky zatykači rozkaz adresovaný slovenským orgánom musí byť vyhotovený v slovenskom jazyku. Úplný materiál musí mať k dispozícii už krajský súd pred svojím rozhodnutím. Dobu na vyhotovenie prekladu nie je možné predĺžiť o lehotu na podanie sťažnosti, ktorá však, ako už bolo skôr uvedené, proti rozhodnutiu o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu nie je prípustná.

21. ROZHODNUTIE

Ustanovenie o trestnom čine neposkytnutia pomoci podľa § 208* Trestného zákona je skutkovou podstatou s obmedzeným okruhom páchatel'ov, keďže uvedeného trestného činu sa môže dopustiť iba konkrétny subjekt - vodič dopravného prostriedku, ktorý mal účasť na dopravnej nehode.

Uvedený trestný čin je v pomere špeciality vo vzťahu k trestným činom neposkytnutia pomoci podľa § 207* ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona.

Trestná zodpovednosť podľa § 208 Trestného zákona preto prichádza do úvahy aj vtedy, ak vodičom dopravného prostriedku je osoba, ktorá inému neposkytla potrebnú pomoc a ktorá podľa povahy svojho zamestnania bola tak povinná urobiť (napr. lekár) v prípade nebezpečenstva smrti alebo pri príznakoch ťažkej ujmy na zdraví.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. mája 2005, sp. zn. 2 Tz 9/2005)

Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe sťažnosti pre porušenie zákona podanej ministrom spravodlivosti v neprospech obvineného MUDr. G. P., po vyslovení porušenia zákona výrokom o vine v bode 2. v neprospech obvineného a výrokom o treste v prospech obvineného zrušil právoplatný rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22. septembra 2004, sp. zn. 1 To 78/2004, vo výroku o vine v bode 2., ako aj vo výroku o treste a výroku o náhrade škody a postupom podľa § 271 ods. 1 Trestného poriadku sám vo veci rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd nepochybil, keď konanie obvineného v bode 1. svojho rozsudku právne posúdil ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1

* *Rozhodnutie je použiteľné aj vo vzťahu k trestným činom podľa § 177 a § 178 Trestného zákona účinného od 1. januára 2006.*

Trestného zákona, t. j. miernejšie, než toto konanie posudzovala obžaloba a okresný súd. Najvyšší súd sa stotožnil so závermi krajského súdu, ktoré ho viedli k zisteniu, že obvinený zavinil predmetnú dopravnú nehodu porušením povinnosti vodiča, uvedenými v predmetnom skutku. Namieste sú aj závery krajského súdu, že so zreteľom na vysoký stupeň spoluzavinenia poškodeného J. M. na predmetnej dopravnej nehode z dôvodov, na ktoré sa detailne poukazuje v odôvodnení rozsudku krajského súdu (strana 8 rozsudku) a so zreteľom na ustanovenie § 88 Trestného zákona nie je namieste posúdiť konanie obvineného v bode 1. aj podľa § 224 ods. 2 Trestného zákona. Úvahy krajského súdu v naznačenom smere sú správne a zodpovedajú správne vykladu zákona a zaužívanej súdnej praxi.

Krajský súd však pochybil, keď konanie obvineného v bode 2. rozsudku právne posúdil ako trestný čin neposkytnutia pomoci podľa § 207 ods. 2 Trestného zákona. V tomto smere vychádzal z názoru, ktorý vyslovil už aj vo svojich skorších rozhodnutiach v predmetnej veci, najmä v uzneseniach z 25. júna 2001, sp. zn. 4 To 102/01 a z 31. marca 2003, sp. zn. 3 To 31/2003, že obvinený, ako vodič a zároveň lekár, mal práve so zreteľom na svoje povolanie lekára osobitnú povinnosť poskytnúť po nehode potrebnú pomoc poškodenému tak, ako to predpokladá ustanovenie § 207 ods. 2 Trestného zákona. Krajský súd v dôsledku uvedeného uzavrel, že ide o osobitný prípad, keď obvinený bol aj vodič aj lekár (špeciálny subjekt), a nie je preto možné jeho konanie posúdiť ako rovnako pomenovaný trestný čin neposkytnutia pomoci podľa § 208 Trestného zákona.

Uvedený názor krajského súdu nie je správny.

Podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona sankcia trestu odňatia slobody vo výmere až na dva roky alebo peňažný trest hrozí páchatelovi, ktorý osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí príznaky vážnej poruchy zdravia, neposkytne potrebnú pomoc, hoci tak môže urobiť bez nebezpečenstva pre seba alebo iného.

Podľa § 207 ods. 2 Trestného zákona páchatel, ktorý osobe, ktorá je v nebezpečenstve smrti alebo javí príznaky vážnej poruchy zdravia, neposkytne potrebnú pomoc, hoci je podľa povahy svojho zamestnania povinný takú pomoc poskytnúť, potresce sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky alebo peňažným trestom alebo zákazom činnosti.

Trestného činu neposkytnutia pomoci podľa § 208 Trestného zákona sa dopustí vodič dopravného prostriedku, ktorý po dopravnej nehode, na ktorej mal účasť, neposkytne osobe, ktorá pri nehode utrpela ujmu na zdraví, potrebnú pomoc, hoci tak môže urobiť bez nebezpečenstva pre seba alebo iného

a zákon ustanovuje za tento trestný čin trest odňatia slobody až na tri roky alebo trest zákazu činnosti.

Ustanovenie § 208 Trestného zákona je, ako už na to bolo poukázané, v pomere ku skutkovým podstatám obsiahnutým v § 207 Trestného zákona ustanovením špeciálnym.

Od všeobecných skutkových podstát podľa § 207 Trestného zákona sa ustanovenie o neposkytnutí pomoci podľa § 208 Trestného zákona odlišuje v troch základných smeroch:

- a) predovšetkým sa líši pôvodom vzniku nebezpečenstva pre život a zdravie, ktoré treba odvrátiť, keďže pri trestnom čine podľa § 208 Trestného zákona je to výhradne vznik spomínaného nebezpečenstva ako dôsledok dopravnej nehody,
- b) charakterom (povahou) nebezpečenstva pre život a zdravie, pretože podľa § 208 Trestného zákona postačuje akákoľvek ujma na zdraví, ktorú utrpela osoba pri dopravnej nehode, kým podľa § 207 Trestného zákona musí ísť prinajmenšom o vážnu poruchu zdravia alebo o nebezpečenstvo smrti,
- c) okruhom možných páchatel'ov, pretože trestným podľa § 208 Trestného zákona môže byť iba vodič dopravného prostriedku, ktorý mal účasť na dopravnej nehode.

Uvedené rozdielnosti a z nich vyplývajúci pomer špeciality ustanovenia § 208 Trestného zákona vo vzťahu k všeobecným skutkovým podstatám neposkytnutia pomoci, obsiahnutým v ustanoveniach § 207, si krajský súd dostatočne neuvedomil. Ak by sa mal akceptovať názor krajského súdu, že uznanie viny podľa § 207 ods. 2 Trestného zákona v posudzovanom prípade opodstatňovalo zistenie, že obvinený, ako vodič a lekár zároveň, mal osobitnú povinnosť poskytnúť poškodenému po nehode pomoc, znamenalo by to možnosť posúdenia konania vodičov — lekárov v prípadoch neposkytnutia potrebnej pomoci zranenému pri dopravnej nehode, na ktorej mali účasť podľa rozdielných ustanovení zákona len na základe toho, či poškodený javil príznaky vážnej poruchy zdravia, či smrteľného ohrozenia alebo či pri nehode utrpel menej vážnu ujmu na zdraví, čo zákon zjavne nemal na mysli. Práve v dôsledku uvedeného v prípade vodičov dopravných prostriedkov zákon v § 208 predpokladá povinnosť poskytnúť potrebnú pomoc každému, kto utrpel akúkoľvek ujmu na zdraví pri dopravnej nehode.

Krajský súd v Nitre mal preto inak správne zistené konanie obvineného MUDr. G. P. v bode 2. preskúmaného rozsudku právne posúdiť miernejšie ako trestný čin neposkytnutia pomoci podľa § 208 Trestného zákona.

Na okolnosť, že v osobe obvineného, ako vodiča, išlo zároveň o lekára s dlhoročnou praxou, ktorý napriek tomu neposkytol poškodenému potrebnú pomoc, mohol a mal krajský súd prihliadať ako na priťažujúcu okolnosť v zmysle § 34 písm. e) Trestného zákona.

V dôsledku uvedeného Najvyšší súd dospel k záveru, že zákon bol v naznačenom smere porušený v neprospech obvineného MUDr. G. P., pretože jeho konanie v bode 2. rozsudku krajského súdu bolo nesprávne právne posúdené podľa prísnejšieho zákonného ustanovenia § 207 ods. 2 Trestného zákona.

V ďalšom Najvyšší súd Slovenskej republiky odôvodnil zrejmy nepomer uloženého podmiennečného trestu odňatia slobody obvinenému krajským súdom ku stupňu nebezpečnosti činu pre spoločnosť (§ 266 ods. 2 Trestného poriadku) a nutnosť uloženia trestu odňatia slobody bez možnosti podmiennečného odkladu jeho výkonu.

22.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 408 písm. b) Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb.)^{*} v znení neskorších predpisov sa vzťahuje výlučne na také rozhodnutia súdu iného štátu, ktorým bola vyslovená vina a uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody, nie však aj na trest vyhostenia.

Vylúčenie možnosti uznania cudzieho rozhodnutia, aj pokiaľ ide o trest vyhostenia, je odôvodnené ústavným poriadkom Slovenskej republiky, úpravou uvedenou v článku 23 ods. 4 ústavy.

Vzhľadom na to, že podľa § 412 ods. 1 Trestného poriadku uznané cudzie rozhodnutie má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu, uznanie cudzieho rozhodnutia, aj pokiaľ ide o trest vyhostenia, by znamenalo neprípustné vyhostenie občana Slovenskej republiky z jej územia.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2005, sp. zn. 2 Tz 30/2005)

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade sťažnosti pre porušenie zákona podanej ministrom spravodlivosti v prospech obvineného G. D. zrušil právoplatný rozsudok Krajského súdu v Trnave z 28. februára 2005, sp. zn. 2 Ntc 3/2004, a tomu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 28. februára 2005, sp. zn. 2 Ntc 3/2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 24. mája 2005, podľa § 411 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku s prihliadnutím na ustanovenie § 408 písm. b) Trestného poriadku uznal na území Slovenskej republiky rozsudok Obvodného súdu pre Prahu 2 z 2. mája 2000, sp. zn. 6 T 90/2000, v spojení s uznesením Mestského súdu v Prahe z 3. augusta 2000, sp. zn. 8 To 347/2000, ktorým bol občan Slovenskej republiky G. D. uznaný za vinného z trestného činu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1 Trestného zákona Českej republiky a odsúdený na trest odňatia slo-

^{*} *Identická právna úprava je obsiahnutá v ustanovení § 515 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.)*

body vo výmere 6 (šesť) rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do väznice s ostrahou a na trest vyhostenia na neurčitú dobu.

Zároveň krajský súd podľa § 410 ods. 2 Trestného poriadku vyslovil, že sa bude pokračovať vo výkone trestu uloženého obvinenému už citovaným cudzím rozhodnutím bez jeho premeny, pričom obvineného G. D. zaradil podľa § 39a ods. 2 písm. b) Trestného zákona do II. (druhej) nápravnovúchovnej skupiny.

Proti tomuto právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky, na podnet riaditeľa odboru justičnej spolupráce v trestných veciach uvedeného ministerstva, sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného G. D.

Uvedol v nej, že v Slovenskej republike možno uznať len rozhodnutia (výroky) uvedené v § 408 Trestného poriadku. Výrok o uložení trestu vyhostenia nie je podľa uvedeného ustanovenia uznateľný vzhľadom na dôsledky, ktoré by takto uznaný trest spôsobil pri uplatnení § 412 ods. 1 Trestného poriadku v spojitosti s § 410 Trestného poriadku.

Z ostatne uvedeného ustanovenia vyplýva, že slovenský súd v zásade premieňa cudziu sankciu na sankciu podľa slovenského právneho poriadku, čo by v prípade uznania trestu vyhostenia znamenalo článkom 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky neprípustné vyhostenie občana Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov minister spravodlivosti Slovenskej republiky navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 268 ods. 2 Trestného poriadku vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 28. februára 2005, sp. zn. 2 Ntc 3/2004, bol porušený zákon v ustanovení § 408 Trestného poriadku v neprospech obvineného G. D., aby podľa § 269 ods. 2 Trestného poriadku tento rozsudok zrušil a aby podľa § 271 Trestného poriadku sám vo veci rozhodol tak, že právoplatný rozsudok Obvodného súdu pre Prahu 2 z 2. mája 2000, sp. zn. 6 T 90/2000, v spojení s uznesením Mestského súdu v Prahe z 3. augusta 2000, sp. zn. 8 To 347/2000, ktorými bol G. D. uznaný za vinného z trestného činu lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 234 ods. 1 Trestného zákona Českej republiky a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do väznice s ostrahou a na trest vyhostenia na dobu neurčitú sa na území Slovenskej republiky uznáva v rozsahu, v ktorom bol menovaný odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov a zároveň rozhodol o zaradení obvineného do druhej nápravnovúchovnej skupiny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 267 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie,

ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený v neprospech obvineného G. D. z dôvodov, na ktoré bolo poukázané v podanej sťažnosti pre porušenie zákona.

Podstatným pochybením Krajského súdu v Trnave je, že možnosť uznania cudzieho rozhodnutia na území Slovenskej republiky skúmal podľa článkov 30 a 31 bilaterálnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou z 29. októbra 1992 o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a o úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach (uverejnenej v Zbierke zákonov SR pod č. 193/1993 Z. z.), hoci mal postupovať podľa ustanovení § 408 a § 409 Trestného poriadku, z ktorých ostatné vymedzuje samotné podmienky uznania a jemu predchádzajúce ustanovenie § 408 Trestného poriadku identifikuje rozhodnutia, resp. ich výroky, ktoré môžu byť predmetom uznania.

Krajským súdom aplikované ustanovenie § 408 písm. b) Trestného poriadku sa vzťahuje výlučne na také rozhodnutia súdu iného štátu, ktorým bola vyslovená vina a uložený trest odňatia slobody alebo podmienený trest odňatia slobody, nie však aj na trest vyhostenia.

Vylúčenie možnosti uznania cudzieho rozhodnutia, aj pokiaľ ide o ostatne uvedený druh trestu, je odôvodnené ústavným poriadkom Slovenskej republiky, úpravou uvedenou v článku 23 ods. 4, na ktoré poukázal sťažovateľ v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku. Vzhľadom na to, že podľa § 412 ods. 1 Trestného poriadku uznané cudzie rozhodnutie má rovnaké právne účinky ako rozsudok slovenského súdu, premenou cudzej sankcie na sankciu podľa slovenského právneho poriadku, aj čo sa týka vyhostenia, by vznikol stav zjavne odporujúci Ústave Slovenskej republiky, pretože občan Slovenskej republiky by mal byť vyhostený z jej územia.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil podľa § 268 ods. 2 Trestného poriadku vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného G. D., podľa § 269 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a na rozdiel od návrhu ministra spravodlivosti sám nerozhodol vo veci pre nesplnenie podmienok uvedených v § 271 ods. 1 Trestného poriadku, ale podľa § 270 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Uvedený postup zároveň umožnil, aby Najvyšší súd rozhodol na neverejnom zasadnutí aj bez súhlasu obvineného podľa druhej alternatívy uvedenej v § 274 ods. 2 Trestného poriadku.

23.

ROZHODNUTIE

Za iné dôvody, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku posledná veta, umožňujúce opakovanie žiadosti o prepustenie z väzby pred uplynutím tridsaťdňovej lehoty, plynúcej od právoplatnosti rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, nemožno považovať ponúknutie peňažnej záruky, pokiaľ obvinený taký prostriedok nahradenia väzby uplatnil v predchádzajúcom konaní v podanej sťažnosti a nadriadený súd v rámci sťažnostného konania o spomenutej alternatívnej žiadosti rozhodol.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. septembra 2006, sp. zn. 2 Toš 37/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe sťažnosti obvineného R. O. podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 4. septembra 2006, sp. zn. BB-PŠ 35/05, ktorým bola zamietnutá žiadosť obvineného o prepustenie z väzby a zároveň nebola prijatá obvineným ponúknutá peňažná záruka.

Z o d ô v o d n e n i a :

Sudca pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica V. M. uznesem'm zo 4. septembra 2006, sp. zn. BB-PŠ 35/05, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť obvineného R. O. o prepustenie z väzby na slobodu a súčasne podľa § 81 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku neprijal ponúknutú peňažnú záruku na nahradenie väzby obvineného. Svoje rozhodnutie založil na zistení, že u obvineného trvajú dôvody jeho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a písm. c) Trestného poriadku a ponúknutá peňažná záruka nie je so zreteľom na okolnosti prípadu a štádium trestného stíhania dostatočná pre nahradenie väzby obvineného.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote obvinený R. O. podal sťažnosť, ktorú odôvodnil prostredníctvom svojich obhajcov. Namietal, že je vo väzbe už 16 mesiacov, pričom ničím konkrétnym nie je podložené podozrenie, že spáchal stíhané trestné činy. Jeho trestné stíhanie je založené na výpovedi jediného svedka, ktorého tvrdenia sú však v rozpore s ostat-

nými dôkazmi. Ničím nie je podložené, že by ovplyvňoval svedkov alebo maril dokazovanie, preto nie je namieste jeho väzba podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Rovnako dôkazmi nie je podložený záver v napadnutom uznesení o obave z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, na čom je založený dôvod jeho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a sám rozhodol o prepustení obvineného z väzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade sťažnosti obvineného V. J. preskúmal podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie, ktoré týmto výrokom napadnutého uznesenia predchádzalo a dospel k týmto zisteniam a záverom:

V posudzovanej veci sa o väzbe obvineného R. O. na podklade jeho žiadosti o prepustenie z väzby ostatný raz právoplatne rozhodlo 21. augusta 2006, a to uznesením sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 17. júla 2006, sp. zn. BB-Pš 35/05, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2006, sp. zn. 3 Toš 16/2006.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Z obsahu sťažnosťou napadnutého uznesenia sudcu pre prípravné konanie vyplýva, že o žiadosti obvineného R. O. na prepustenie z väzby z 25. augusta 2006 rozhodoval preto, lebo za novú okolnosť v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku považoval zistenie, že obvinený ponúkol peňažnú záruku ako prostriedok na nahradenie väzby, čo vo svojej skoršej žiadosti neuviedol.

Uvedené zistenie sudcu pre prípravné konanie je však nepresné.

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že obvinený R. O. vo svojej skoršej žiadosti o prepustenie z väzby, o ktorej bolo rozhodnuté už spomínaným uznesením sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 17. júla 2006, sp. zn. BB-Pš 35/05, neponúkol prijatie peňaž-

nej záruky. Urobil tak však ešte skôr, než sa o tejto jeho žiadosti o prepustenie z väzby právoplatne rozhodlo, a to v sťažnosti, ktorú podal proti už uvedenému uzneseniu sudcu pre prípravné konanie. Z obsahu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tejto sťažnosti (uznesenie z 21. augusta 2006, sp. zn. 3 Toš 16/2006) vyplýva, že sťažnostný súd sa obvineným ponúknutou peňažnou zárukou zaoberal a vo svojom rozhodnutí vysvetlil, prečo ju neprijal (strana 6 odôvodnenia citovaného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky).

Zistenie, že obvinený R. O. vo svojej žiadosti z 25. augusta 2006 o prepustenie z väzby ponúkol nahradenie väzby peňažnou zárukou, preto nebolo novou okolnosťou, ktorá by opodstatňovala potrebu rozhodnúť o nej pred uplynutím v ustanovení § 79 ods. 3 Trestného poriadku predpokladanej 30-dňovej lehoty od ostatného právoplatného rozhodnutia obvineného o väzbe, keďže jeho žiadosti o prepustenie z väzby nebolo vyhovené a o tejto skoršej žiadosti sa právoplatne rozhodlo 21. augusta 2006. Okolnosť ponúknutia peňažnej záruky bola súdu (v danom prípade Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu sťažnostnému) známa a vysporiadal sa s ňou vo svojom rozhodnutí, na podklade ktorého bolo právoplatne rozhodnuté o už spomínanej skoršej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušil, nakoľko o žiadosti obvineného R. O. z 25. augusta 2006 sa nemalo rozhodovať. Mohol tak urobiť napriek okolnosti, že uznesenie sťažnosťou napadol iba obvinený, pretože v prípade iného rozhodnutia sťažnostného súdu by v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku od okamihu jeho vydania začala plynúť nová 30-dňová lehota na opakované podanie žiadosti o prepustenie z väzby, čo by bolo v neprospech obvineného R. O.

24. ROZHODNUTIE

Podľa § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku lehota uvedená v § 248 ods. 1 Trestného poriadku na podanie odvolania je zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote podané na pošte a súčasne adresované súdu, u ktorého sa má podať (t. j. súdu, proti rozsudku ktorého smeruje) alebo súdu, ktorý má vo veci rozhodnúť.

Podaním na poštu v zmysle § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku treba rozumieť podanie urobené v lehote u poskytovateľov poštových služieb, ktorými sú poštové podniky zaregistrované podľa § 15 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov a vykonávajúce poštové služby na základe všeobecného povolenia na ich poskytovanie.

Iné subjekty vykonávajúce poštové služby pre obmedzený okruh užívateľov, ako je tomu v prípade poľného poštového spojenia v ozbrojených silách Slovenskej republiky (výnos Ministerstva obrany Slovenskej republiky S-Spoj-1-22 z roku 1994), povahu pošty podľa spomenutého ustanovenia Trestného poriadku nemajú.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2006,
sp. zn. 2 Tdo 5/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietol dovolanie podané generálnym prokurátorom proti uzneseniu Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 10. januára 2006, sp. zn. 2 To-16/2005.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica zo 7. novembra 2005, sp. zn. 2 T 22/2005, bol obvinený pplk. v zál. Ing. P. H. uznaný za vinného z trestného činu porušovania služobných povinností podľa § 288a ods. 2 Trestného zákona.

Podľa § 288a ods. 2 Trestného zákona, § 53 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona bol obvinenému uložený peňažný trest vo výmere 10 000,- (desaťtisíc) Sk a podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu bol stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac.

Proti tomuto rozsudku podal vojenský obvodový prokurátor v Prešove odvolanie, ktoré Vyšší vojenský súd Trenčín na neverejnom zasadnutí uznesením z 10. januára 2006, sp. zn. 2 To-16/2005, podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku (v znení účinnom do 1. januára 2006) zamietol bez meritórneho preskúmania veci ako podané oneskorene.

Záver o nutnosti uvedeného procesného postupu Vyšší vojenský súd Trenčín, ako súd odvolací, vyvodil zo zistenia, že prvostupňový rozsudok bol prokurátorovi doručený 12. decembra 2005, osemdňová lehota podľa § 248 ods. 1 Trestného poriadku (v znení účinnom do 1. januára 2006) mu v dôsledku toho uplynula 20. decembra 2005, odvolanie na Vojenskom obvodovom súde v Banskej Bystrici bolo však podané prostredníctvom pracovníčky vojenskej prokuratúry až 22. decembra 2005, t. j. po uplynutí uvedenej zákonnej lehoty.

Proti uzneseniu Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 10. januára 2006, sp. zn. 2 To-16/2005, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie v prospech aj v neprospech obvineného pplk. v zál. Ing. P. H. Tento mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku, t. j., že odvolací súd zamietol odvolanie vojenského prokurátora podľa § 316 ods. 1 (tomuto ustanoveniu korešponduje úprava v § 253 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého sa v predmetnej veci postupovalo), hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

Dovolateľ uviedol, že odvolanie proti rozsudku Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica zo 7. novembra 2005, sp. zn. 2 T 22/2005, bolo prokurátorom Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov zaslané poštou - prostredníctvom podacích staníc vojenského poštového spojenia v Prešove a v Banskej Bystrici. Na poštovú prepravu bolo odovzdané 20. decembra 2005, t. j. v posledný deň lehoty na podanie odvolania, čo potvrdzuje originál súpisky č. 237 odoslanej pošty z Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov (č.l. 260).

Riadne podané odvolanie bolo na Vojenský obvodový súd Banská Bystrica doručené 22. decembra 2005, čo potvrdzujú overené fotokópie súpisiek č. 27 a č. 95 z podacej stanice v Banskej Bystrici (VÚ 1117 Banská Bystrica). Z prvej z nich jednoznačne vyplýva, že odvolanie bolo odoslané 20. decembra 2005 a z druhej z nich je zrejmé, že 22. decembra 2005 bolo odvolanie prevzaté pracovníkom Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica.

Vzhľadom na uvedené treba prijať záver, že Vyšší vojenský súd Trenčín bez preskúmania všetkých skutočností, rozhodujúcich pre posúdenie včasnosti podania opravného prostriedku, odvolanie zamietol ako oneskorene podané. Pečiatka na obálke (č.l. 249) s dátumom 22. decembra 2005, z kto-

rej vychádzal odvolací súd potvrdzuje len tú skutočnosť, kedy bolo riadne podané odvolanie doručené na Vojenský obvodový súd Banská Bystrica.

Podľa § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku (účinného do 31. decembra 2005) je ale rozhodujúce, kedy bolo odvolanie podané na poštovú prepravu a adresované príslušnému súdu.

Z tohto dôvodu bolo povinnosťou odvolacieho súdu zisťovať, kedy bolo odvolanie prokurátora odosielané na poštovú prepravu. Pri posudzovaní tejto otázky odvolací súd zároveň prehliadol, že podacie stanice vojenského poštového spojenia nevyznačujú na obálke a doručenke pečiatkou podanie a príjem zásielky a že o týchto skutočnostiach sa vedie osobitná evidencia na podacích staniaciach. Vzhľadom na uvedené nedošlo k osobnému doručeniu odvolania pracovníčkou Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov, ako sa to konštatuje v uznesení odvolacieho súdu.

Dozor v predmetnej trestnej veci vykonával v prípravnom konaní prokurátor vyššie uvedenej vojenskej prokuratúry, ktorý aj zastupoval obžalobu na Vojenskom obvodovom súde Banská Bystrica (na základe rozhodnutia o výnimke podľa § 51 zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre) a práve z tohto dôvodu bolo odvolanie podané prostredníctvom Vojenského poštového spojenia a nie osobne, ako je to uvedené v napadnutom uznesení.

Z uvedených dôvodov mal Vyšší vojenský súd Trenčín splniť prieskumnú povinnosť podľa § 254 ods. 1 Trestného poriadku a nie odvolanie vojenského prokurátora zamietnuť podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku ako oneskorene podané.

Generálny prokurátor preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 10. januára 2006, sp. zn. 2 To-16/2005, bolo porušené ustanovenie § 253 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 ďalej, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku toto uznesenie zrušil a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Vyššiemu vojenskému súdu Trenčín, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a zároveň aj to, že nie sú splnené zákonné podmienky na odmietnutie dovolania podľa § 382 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí.

V dôsledku toho splnil prieskumnú povinnosť podľa § 384 ods. 1 Trestného poriadku a na verejnom zasadnutí preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia so zameraním, na dovolateľom uplatnený a zákonom vymedzený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku a zistil, že dovolanie podané generálnym prokurátorom treba podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť, pretože nebol preukázaný ním uvádzaný dovolací dôvod.

Zistenie Vyššieho vojenského súdu Trenčín, že odvolanie podané vojenským prokurátorom proti rozsudku Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica zo 7. novembra 2005, sp. zn. 2 T 22/2005, nebolo urobené v osemdňovej lehote podľa § 248 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 je vecne správne, a preto je zákonné aj jeho uznesenie z 10. januára 2006, sp. zn. 2 To-16/2005, ktorým podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku (zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) odvolanie vojenského prokurátora zamietol ako oneskorene podané.

Podľa už spomenutého ustanovenia § 248 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie sa podáva na súde, proti rozsudku ktorého smeruje, a to do ôsmich dní od doručenia odpisu rozsudku.

Zákon pre podanie odvolania neustanovuje žiadnu zvláštnu formu. Plne tu platia všetky spôsoby podania uvedené v § 59 ods. 1 Trestného poriadku. O počiatku, behu, skončení a zachovaní lehoty na podanie spomenutého riadneho opravného prostriedku platí ustanovenie § 60 Trestného poriadku upravujúce počítanie lehôt.

Podľa § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku lehota uvedená v § 248 ods. 1 Trestného poriadku na podanie odvolania je zachovaná aj vtedy, ak podanie bolo v lehote podané na pošte a súčasne adresované súdu, u ktorého sa má podať (t. j. súdu proti rozsudku ktorého smeruje) alebo súdu, ktorý má vo veci rozhodnúť.

Podaním na poštu v zmysle § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku treba rozumieť podanie urobené v lehote u poskytovateľov poštových služieb, ktorými sú poštové podniky zaregistrované podľa § 15 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov a vykonávajúce poštové služby na základe všeobecného povolenia na ich poskytovanie, vydaného Poštovým úradom v Žiline pod č. 246/112/2004, ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 2004 a bolo zverejnené vo Vestníku Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky 5. marca 2004 pod č. 1.

Za „poštu“ v zmysle § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku preto treba považovať iba podnikateľov vedených Poštovým regulačným úradom v registri

poštových podnikov a nie aj iné subjekty vykonávajúce poštové služby pre obmedzený okruh užívateľov, ako je tomu aj v prípade poľného poštového spojenia v ozbrojených silách Slovenskej republiky, upraveného vo výnose Ministerstva obrany Slovenskej republiky S - Spoj -1 - 22 z roku 1994.

Na úkony orgánov činných v trestnom konaní, a to vrátane vojenských prokurátorov a sudcov, sa bezvýhradne vzťahuje Trestný poriadok v znení účinnom v čase vykonávania úkonu.

Podanie opravného prostriedku z hľadiska zachovania lehoty sa preto musí riadiť výlučne spomenutým procesným predpisom a nie inou, najmä nie podzákonnou normou.

Aj keď na účely ozbrojených síl sú podľa už spomenutého vojenského predpisu zriaďované posádkové podacie stanice, prijímajúce a odosielaajúce okrem iného služobné zásielky, medzi ktoré možno zaradiť aj podania pre zložky vojenskej justície, musí byť týmito, ako už bolo uvedené, dodržaný postup stanovený pre orgány činné v trestnom konaní Trestným poriadkom.

Okolnosť, že v posudzovanom prípade bolo odvolanie vojenským prokurátorom podané v posledný deň lehoty (20. decembra 2005) na posádkovej podacej stanici v Prešove bez toho, aby súčasne v ten istý deň bolo podanie obsahujúce spomenutý riadny opravný prostriedok podané aj na pošte, kde je zariadenie posádkovej podacej stanice prihlásené, znamená zmeškanie zákonnej lehoty na podanie odvolania, pretože podanie urobené v lehote len na uvedenej stanici nemôže mať účinok predpokladaný v ustanovení § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku.

Odvolanie, ktoré bolo z posádkovej podacej stanice Prešov tranzitované na rovnaké zariadenie v Banskej Bystrici 22. decembra 2005 a doručené v tento deň aj na Vojenský obvodový súd Banská Bystrica, treba považovať za podanie urobené inak ako spôsobom predpokladaným v § 60 ods. 4 písm. a) Trestného poriadku, teda osobne a po uplynutí zákonnej lehoty ako to správne uzavrel Vyšší vojenský súd Trenčín.

Pri zistenom spôsobe podania odvolania by bola lehota zachovaná vtedy, ak by bolo odvolanie 20. decembra 2005 podané aj na súde prvého stupňa, čo sa ale nestalo.

Z uvedených dôvodov boli splnené podmienky na postup podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý je identický s úpravou uvedenou v § 316 ods. 1 nového Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, a preto dovolanie generálneho prokurátora, opierajúce sa o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku bolo treba zamietnuť.

25. ROZHODNUTIE

Uloženie povinnosti podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku posledná veta sa týka nielen nahradenia väzby zárukou podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ale aj jej nahradenia písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Povinnosť obvineného podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku posledná veta musí byť vždy uvedená vo výroku uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o jeho prepustení z väzby na slobodu za použitia prostriedkov nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku.

Neúplný výrok podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku môže postupom podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku doplniť aj nadriadený súd v konaní o sťažnosti.

(Uznesenie Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 8. marca 2006,
sp.zn. 4 Tpo 1/2006)

Vyšší vojenský súd Trenčín, na základe sťažnosti prokurátora proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu Prešov z 28. februára 2006, sp. zn. 3 Tp 10/2005, ktorým bol obvinený voj. prof. si. M. Š. podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku prepustený z väzby za súčasného prijatia sľubu a uloženia obmedzení podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku, doplnil neúplný výrok napadnutého uznesenia v bode I a zároveň podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol, ako nedôvodnú, sťažnosť prokurátora proti výroku v bode II, ktorým bol zamietnutý návrh na predĺženie lehoty trvania väzby.

Z o d ô v o d n e n i a :

Uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 17. septembra 2005 bol obvinený voj. prof. si. M. Š. podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 z dôvodov § 68 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vzatý do väzby. Väzba začala plynúť

dňom 15. septembra 2005 od 17.25 hod. Menovaný bol vzatý do väzby v súvislosti so stíhaním pre trestný čin nedovolenej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 1 písm. b), c), d) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

V tejto trestnej veci rozhodoval Vyšší vojenský súd Trenčín dňa 10. februára 2006 o odvolaní obžalovaného proti odsudzujúcemu rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov pre vyššie uvedený trestný čin, pričom uznesením, sp. zn. 4 To/1/2006, podľa § 258 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 260 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vec vrátil prokurátorovi na došetrenie.

Napadnutým uznesením sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu Prešov bol obvinený voj. prof. si. M. Š.:

I. podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku, § 79 ods. 3 Trestného poriadku prepustený z väzby na slobodu, pretože ďalšie trvanie väzby bolo nahradené jeho sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktorý vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu považoval za dostatočný a tento písomný sľub prijal a zároveň boli obvinenému uložené obmedzenia podľa § 82 ods. 1 písm. c), h) Trestného poriadku:

- zákaz návštev baru Rocker, ako aj všetkých iných reštauračných zariadení,
- zákaz styku a rozhovorov so svedkami, ktorých mená vyplývajú z trestného spisu v tom, aby sa k nim priblížil na vzdialenosť menšiu ako päť metrov, alebo aby s týmito osobami nadväzoval akýkoľvek verbálny kontakt a to vrátane telefonátu, či za pomoci využitia počítačovej techniky alebo iných fyzických osôb ako sprostredkovateľov.

II. Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku, z dôvodov § 76 ods. 1 Trestného poriadku, bol zamietnutý návrh prokurátora vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov na predĺženie lehoty väzby u obvineného, pretože väzba v prípravnom konaní a v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

Uznesenie súdu prvého stupňa nenadobudlo právoplatnosť, pretože bolo v zákonnej lehote napadnuté sťažnosťou vojenského obvodného prokurátora. Sťažnosť smerovala proti obidvom výrokom napadnutého uznesenia. Podľa názoru vojenského prokurátora v konkrétnom prípade písomný sľub nie je možné považovať za dostatočnú záruku v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s prihliadnutím na závažnosť trestnej činnosti kladenej obžalovanému za vinu. Súčasne poukázal na to, že trest odňatia slobody, ktorý obvinenému hrozí od 2 do 8 rokov odôvodňuje obavu, že obvinený na

slobode ujde alebo sa bude skrývať pred týmto vysokým trestom. V závere sťažnosti vojenský prokurátor uviedol, že uložené obmedzenia nedávajú žiadnu záruku, že obvinený nebude pokračovať v trestnej činnosti, pretože nie je možné kontrolovať plnenie dodržiavania týchto obmedzení. Navrhol uznesenie sudcu pre prípravné konanie zrušiť v celom rozsahu a rozhodnúť o ponechaní obvineného M. Š. vo väzbe.

Vyšší vojenský súd podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia v celom rozsahu, ako aj konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo a dospel k záveru, že inak správny výrok v bode I. treba doplniť bez toho, aby bol zrušený a výrok v bode II. je správny a zákonný.

Úvodom treba uviesť, že sudca pre prípravné konanie správne spojil na jednom verejnom zasadnutí rozhodovanie o žiadosti obvineného na prepustenie z väzby vrátane rozhodovania o ponúknutom písomnom sľube podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku a § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku s konaním o žiadosti vojenského prokurátora na predĺženie väzby podľa § 76 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku. Rozhodnutia o uvedených žiadostiach na seba úzko nadväzujú, pričom vyhovieť jednej z nich prakticky znamená zamietnutie druhej žiadosti.

V konaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby (súd predtým už trikrát žiadosť obvineného zamietol) sudca pre prípravné konanie správne poukázal na dve významné nové okolnosti. Jednak je to vrátenie veci Vyšším vojenským súdom Trenčín na došetrenie, tak ako je to vyššie uvedené, a jednak je to ponúknutie písomného sľubu obvineného ako náhrady za väzbu. Pokiaľ ide o vrátenie veci na došetrenie odvolacím súdom, tu sudca pre prípravné konanie správne uviedol, že toto nemôže byť okolnosťou, ktorá by pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby svedčila v neprospech obvineného. Obvinený sa k spáchaniu trestnej činnosti v zásade priznal a pri jej objasňovaní napomáhal. V súvislosti s takýmto postojom obvineného k spáchanej trestnej činnosti sudca pre prípravné konanie správne dospel podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku k záveru, že obvinený povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží uložené obmedzenia tak, ako sa k tomu zaviazal v písomnom sľube. Naviac, obvinený nie je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, resp. trestný čin, ktorý vykazuje jeho znaky, kde prijatie sľubu je podmienené len výnimočnosťou okolností prípadu.

Pri preskúmaní výroku uznesenia v bode I. však senát vyššieho vojenského súdu zistil nedostatok, ktorý spočíva v tom, že tento výrok nie je úplný a chýba jeho jedna zákonom predpokladaná časť. Súčasne však vyšší vo-

jenský súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre postup podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý umožňuje v konaní o sťažnosti bez zrušenia napadnutého uznesenia, chýbajúcu, resp. neúplnú časť doplniť. V danom prípade ide navyše o rozhodovanie o väzbe, a je preto v záujme účelu trestného konania, aby bolo o väzbe urýchlene a právoplatne rozhodované. Neúplnosť výroku v bode I. spočívala v uložených obmedzeniach podľa § 82 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, kde bolo potrebné presnejšie špecifikovať, že ide o bar Rocker v Michalovciach. Pokiaľ ide o návštevu reštauračných zariadení, že sa má na mysli doba od 20.00 hod. do 6.00 hod. nasledovného dňa, ktorá doba súvisí so stíhanou trestnou činnosťou, pričom v inej dobe nie je vhodné brániť obvinenému v návšteve reštauračných zariadení napr. za účelom stravovania.

Ďalej podľa § 88 ods. 2 posledná veta Trestného poriadku sa v prípade nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo dohľadom vždy uloží obvinenému povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie každú zmenu miesta pobytu. Vzhľadom na to, že sudca pre prípravné konanie takúto povinnosť obvinenému v uznesení neuložil, aj tento výrok doplnil vyšší vojenský súd postupom podľa § 194 ods. 3 Trestného poriadku.

K možnosti skúmania plnenia týchto obmedzení a povinností tak, ako to namietal vojenský prokurátor vo svojej sťažnosti, senát vyššieho vojenského súdu uvádza, že už v dôvodoch uznesenia súdu prvého stupňa je tejto otázke venovaná náležitá pozornosť, pričom v tomto smere vyšší vojenský súd na tieto dôvody odkazuje. Taktiež sa senát vyššieho vojenského súdu nestotožnil s názorom vojenského prokurátora o možnom dôvode väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože ani z konania obvineného, ani z iných konkrétnych skutočností nevyplýva dôvodná obava, že by tento ušiel alebo sa skrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu.

Vzhľadom na to, že sudca pre prípravné konanie prepustil obvineného z väzby na slobodu, pričom senát vyššieho vojenského súdu tak, ako je to vyššie uvedené, sa s prepustením stotožnil, je zákonné, správne a logické, že sudca pre prípravné konanie zamietol z dôvodov uvedených v § 76 ods. 1 Trestného poriadku (trvanie väzby len nevyhnutný čas) žiadosť prokurátora o predĺženie lehoty väzby. Preto vyšší vojenský súd sťažnosť vojenského prokurátora proti výroku uznesenia sudcu pre prípravné konanie v bode II. ako nedôvodnú zamietol.

Z takto rozvedených dôvodov rozhodol vyšší vojenský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

26.

ROZHODNUTIE

Pozemkom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ku ktorému sa spoluvlastníci nemôžu dožadovať zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka, treba rozumieť nielen pozemok zastavaný bytovým domom, ale aj príľahlý pozemok.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2005,
sp. zn. 4 Cdo 9/2005)

Okresný súd Komárno rozsudkom z 20. júna 2003, č. k. 12 C 57/03-51, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti - pozemku, zapísanému v katastri nehnuteľností kat. úz. K. na liste vlastníctva č. 8566 ako parcela č. 1939/2-zastavaná plocha vo výmere 305 m². Žalobkyňa uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ až 4/ „trovy právneho zastúpenia“ 16 912,- Sk do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že pozemok bol účastníkmi nadobudnutý do podielového spoluvlastníctva v súvislosti s kúpou bytov podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“) ako príľahlý pozemok a v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 tohto zákona sa spoluvlastníci takéhoto pozemku nemôžu dožadovať zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 14. mája 2004, sp. zn. 7 Co 244/2003, potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ a 4/ až 6/ ako vecne správny. V časti týkajúcej sa žalovaného 3/ pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Zároveň rozhodol o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania a osobitným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Výrok o pripustení dovolania odôvodnil otázkou po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považoval otázku, či pod pozemkom uvedeným v ustanovení § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z., ku ktorému sa nemožno domáhať zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka, treba rozumieť len pozemok, na ktorom

je bytový dom postavený (zastavaný pozemok), alebo aj pozemok patriaci k domu (príľahlý pozemok).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Dovolaním napadla potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej a súvisiace výroky o trovách konania. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v dovolaní pripustenej otázke. Uviedla, že podľa stanoviska Ministerstva financií Slovenskej republiky z 22. júla 2003 pod pozemkom, ku ktorému sa v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. nemožno dožadovať zrušenia spoluvlastníctva, treba rozumieť len zastavaný pozemok a nie aj pozemok príľahlý.

Žalovaní *í/*, *2/* a *4/* vo vyjadrení k dovolaniu navrhli tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné [§ 238 ods. 3 písm. a) O. s. p. v znení do 31. augusta 2005], preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nieje dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O. s. p. a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto však neboli dovolaním namietané a zo súdneho spisu nevyplývajú.

V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p. v znení do 31. augusta 2005, t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozsudku vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu. To znamená, že dovolateľka bola oprávnená napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní vecnú správnosť napadnutého rozsudku len vo vzťahu k tejto otázke.

S vlastníctvom bytu a nebytového priestoru v dome je nerozlučne spojené spoluvlastníctvo spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušenstva a spoluvlastníctvo alebo iné spoločné práva k pozemku (§ 13 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z.).

Spoluvlastníci spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušenstva a pozemku sa nemôžu dožadovať zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka (§ 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z.).

Spoločnými časťami domu a príslušenstvom domu, ktoré sú určené na spoločné užívanie a slúžia výlučne tomuto domu a pritom nie sú stavebnou súčasťou domu (ďalej len „príslušenstvo“), sa na účely tohto zákona rozumejú oplotené záhrady a stavby, najmä oplotenia, prístrešky a oplotené nádvorá, ktoré sa nachádzajú na pozemku patriacom k domu [ďalej len „príľahlý pozemok“ (§ 2 ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z.)].

Zmluva o prevode vlastníctva bytu a zmluva o prevode vlastníctva nebytového priestoru v dome musí byť písomná a okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať vymedzenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu vlastníka bytu alebo nebytového priestoru v dome na spoločných častiach domu, spoločných zariadeniach domu, na príslušenstve, na pozemku zastavanom domom a na príľahlom pozemku [§ 5 ods. 1 písm. b) prvá časť vety zákona č. 182/1993 Z. z.].

Cena bytu, nebytového priestoru alebo ateliéru v dome, cena príslušenstva, cena pozemku zastavaného domom a cena príľahlého pozemku (ďalej len „cena“) sa dojednáva dohodou predávajúceho a kupujúceho (§ 17 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z.).

Vyššiu cenu pozemku zastavaného domom a príľahlého pozemku ako cenu zistenú podľa osobitného predpisu nemožno dojednať (§ 18a ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z.).

S prevodom alebo prechodom vlastníctva bytu a nebytového priestoru v dome prechádza aj spoluvlastníctvo spoločných častí domu, spoločných zariadení domu a príslušenstva, ako aj spoluvlastnícke alebo iné spoločné práva k pozemku, prípadne ďalšie práva a povinnosti spojené s vlastníctvom bytu a nebytového priestoru (§ 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 182/1993 Z. z.).

S vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru v dome je nerozlučne spojené aj spoluvlastníctvo alebo iné spoločné právo k pozemku, na ktorom je dom postavený, a k príľahlému pozemku (§ 23 ods. 1 veta prvá zákona č. 182/1993 Z. z.).

Zákon č. 182/1993 Z. z. okrem spôsobu a podmienok nadobudnutia vlastníctva bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, práv a povinností vlastníkov bytových domov, bytov a nebytových priestorov a ich vzájomné vzťahy, upravuje aj práva vlastníkov bytov a nebytových priestorov k pozemku. Vo svojich viacerých ustanoveniach [napr. v cit. ustanovení § 2 ods. 6, § 5 ods. 1 písm. b), § 17 ods. 1, § 18a ods. 1 a § 23 ods. 1 veta prvá] rozlišuje medzi pozemkom zastavaným domom (resp. pozemkom, na ktorom je dom postavený) a pozemkom patriacim k domu, ktorý označuje tzv. legislatívnou skratkou ako príľahlý pozemok. V citovanom ustanovení § 13 ods. 2, neumožňujúcim domáhať sa zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka, však používa len termín pozemok. Dovolací súd považuje za správny právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého pod pozemkom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. treba rozumieť nielen pozemok zastavaný bytovým domom, ale aj príľahlý pozemok. Pri výklade uvedeného ustanovenia treba vychádzať zo vzájomných súvislostí všetkých ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. týkajúcich sa práv k pozemku, najmä však z výslovného znenia cit. ustanovenia § 23 ods. 1 prvá veta tohto zákona, ktoré s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru nerozlučne spája nielen spoluvlastníctvo k pozemku, na ktorom je dom postavený, ale aj k príľahlému pozemku. Nerozlučná spätosť spoluvlastníctva k príľahlému pozemku s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru by nemohla byť zabezpečená, ak by sa nemožnosť zrušenia spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka netýkala príľahlého pozemku. Do úvahy treba brať aj účel príľahlého pozemku, ktorým je umožniť riadne užívanie bytového domu, resp. bytov a nebytových priestorov v tomto dome, pretože sa na ňom môže nachádzať príslušenstvo domu, ktorým sa rozumejú oplotené záhrady a stavby, najmä oplotenia, prístrešky a oplotené nádvorie.

Len všeobecný termín pozemok používa zákon č. 182/1993 Z. z. napr. aj v cit. ustanovení § 19 ods. 1 veta druhá, pričom v tomto prípade nevznikajú žiadne pochybnosti [v spojitosti s ustanovením § 5 ods. 1 písm. b)], že pod pozemkom, ku ktorému s prevodom alebo s prechodom vlastníctva bytu a nebytového priestoru v dome prechádza na nadobúdateľa spoluvlastnícke právo, sa rozumie ako pozemok zastavaný domom, tak i príľahlý pozemok.

V prejednávanej veci je zo skutkových zistení vyplývajúcich z vykonaného dokazovania zrejmé, že účastníci nadobudli spoluvlastnícke právo k pozemku, ku ktorému sa žalobkyňa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, v súvislosti s kúpou bytov v bytovom dome, pričom v kúpnych zmluvách bol tento pozemok výslovne označený ako príľah-

lý. Pokiaľ v ďalšom období nestratil charakter takéhoto pozemku (čo však nebolo tvrdené, a teda ani preukazované a preukázané), ustanovenie § 13 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. neumožňovalo úspešne sa dožadovať zrušenia spoluvlastníctva k nemu podľa Občianskeho zákonníka.

Pretože so zreteľom na uvedené právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke bolo správne, dovolací súd dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O. s. p.).

Žalovaným úspešným v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože im v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

27.

ROZHODNUTIE

Obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, predstavuje majetok (hodnotu), ktorý sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadava.

Pri oceňovaní obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sa vychádza z jeho stavu v dobe zániku tohto spoluvlastníctva, avšak z obvyklej ceny v dobe vyporiadania.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2006, sp. zn. 2 Cdo 168/2005)

Okresný súd Žilina medzitýmnym rozsudkom z 1. júla 2004, č. k. 6 C 260/2002-132, určil, že „hodnota obchodných podielov, ktoré mal ku dňu právoplatnosti zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov odporca v obchodných spoločnostiach, je predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov - účastníkov“.

Krajský súd v Žiline, konajúci o odvolaní odporcu, rozsudkom z 23. februára 2005, sp. zn. 6 Co 274/04, potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vo výroku svojho rozsudku tiež vyslovil, že je proti nemu prípustné dovolanie.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že obchodný podiel spoločníka v obchodnej spoločnosti je inou majetkovou hodnotou, ktorá podľa § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka môže byť predmetom občianskoprávných a obchodných vzťahov, prípadne aj iných vzťahov vyplývajúcich z právnych predpisov. Tak, ako súd prvého stupňa, aj odvolací súd dospel k záveru, že obchodný podiel, „pojem a právne znaky“ ktorého sú vymedzené v § 114 Obchodného zákonníka, môže byť predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Uviedol, že „majetkový podiel treba chápať z hľadiska kvalitatívnej, ako aj kvantitatívnej stránky“. Z hľadiska kvalitatívneho má manžel — spoločník práva a povinnosti vyplývajúce pre neho zo zákonnej úpravy postavenia spoločníka v obchodnej spoločnosti. Kvantita-

tívne vymedzenie povahy obchodného podielu spočíva zasa v tom, že napriek jeho abstraktnej povahe, možno s ním disponovať. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd ustálil, že „ak zo spoločných prostriedkov manželov bol vykonaný vklad do spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej spoločníkom sa má stať jeden z manželov, majetkový podiel druhého manžela, ktorý spoločníkom nie je, je daný prostredníctvom existencie bezpodielového spoluvlastníctva manželov“. Odvolací súd dodal, že ustanovenie § 114 ods. 3 Obchodného zákonníka umožňuje, aby obchodný podiel bol v spoluvlastníctve viacerých osôb, a v praxi nie je možné vylúčiť ani zmiešané spoluvlastníctvo manželov a ďalších spoluvlastníkov k obchodnému podielu. Za tohto stavu je potom možné, analogicky podľa ustanovenia § 61 ods. 2 a 3 Obchodného zákonníka, vyčísliť hodnotu obchodného podielu aj v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka, uzavrel dôvody svojho rozhodnutia odvolací súd.

Odvolací súd považoval svoje rozhodnutie po právnej stránke za tak zásadné, že pripustil proti nemu dovolanie. Za otázku zásadného právneho významu, pre ktoré tak urobil, považoval posúdenie, „či hodnota (nadbytočné - poznámka dovolacieho súdu) obchodného podielu v obchodnej spoločnosti nadobudnutá jedným z manželov za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov manželov tvorí alebo netvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov“.

Proti rozsudku odvolacieho súdu odporca podal dovolanie. Podľa obsahu dovolania odporca ho odôvodnil dovolacím dôvodovom podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., t. j. tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa odporcu obchodný podiel nie je vecou, a preto nemôže byť predmetom vlastníctva, resp. spoluvlastníctva. Obchodný podiel ale nie je ani iba právom, pretože je súhrnom práv a povinností, ako to ostatne konštatoval aj odvolací súd. Odporca tvrdí, že odvolací súd nesprávne zúžil pojem obchodného podielu výlučne na „majetkový podiel spoločníka“. Ak by obchodný podiel bol súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov, museli by mať k nemu rovnaké práva a povinnosti obidvaja manželia, nielen jeden z nich - spoločník, ako to vyplýva z ustanovenia § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého obchodný podiel je súhrn práv a povinností spoločníka. Pri výklade zaujatom odvolacím súdom by bol právny úkon manžela spoločníka pri nakladaní s obchodným podielom právne účinný len so súhlasom druhého manžela, pretože také nakladanie by nebolo možné považovať za bežnú vec. Súdna prax ale ukázala, že manžel - spoločník môže za trvania manželstva previesť svoj obchodný podiel na inú osobu bez súhlasu druhého manžela. Podľa odporcu odvolací súd nevymedzil správne ani kvantitatívnu povahu obchodného podielu a možnosť jeho zahr-

nútia do bezpodielového spoluvlastníctva manželov z tohto dôvodu. Z ustanovení § 61 Obchodného zákonníka totiž vyplýva, že pojem obchodného podielu je výslovne viazaný na osobu spoločníka a aj po jeho kvantitatívnom vymedzení, ako miery účasti na majetku, zostáva predovšetkým „právom v zmysle oprávnenia“. Ak nenastane zákonom predpokladaná skutočnosť na jeho realizáciu, existuje iba v rovine abstraktnej, ako právo v zmysle oprávnenia vyplývajúce z obsahu právneho vzťahu medzi spoločníkom a spoločnosťou. Odporca nesúhlasí ani so záverom odvolacieho súdu, že obchodný podiel je inou majetkovou hodnotou v zmysle § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obchodný podiel nadobúda povahu inej majetkovej hodnoty až vtedy, ak nastane zákonom predpokladaná podmienka jeho transformácie na jednu z foriem predpokladanú zákonom (na vyrovnací podiel a na podiel na likvidačnom zostatku podľa § 61 ods. 2 a 3 Obchodného zákonníka). „Obchodný podiel môže byť predmetom právneho vzťahu v zákonom predpokladaných prípadoch nie ako právo - objekt, pretože obchodný podiel nie je len právom, ale aj povinnosťou, ale len ako právo - oprávnenie stať sa spoločníkom v obchodnej spoločnosti v prípade jeho prevodu alebo dedenia a z titulu nadobudnutia obchodného podielu získať práva a povinnosti a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti, raz stratiť tieto práva a povinnosti z titulu exekúcie obchodného podielu a pod.“. Podľa odporcu nie je správny ani záver odvolacieho súdu, že vklad manžela do spoločnosti s ručením obmedzeným podlieha ustanoveniu § 148a Občianskeho zákonníka. Manžel spoločník nie je podnikateľom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 148a Občianskeho zákonníka, ani podnikateľom podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Odporca tvrdí i to, že odvolací súd nesprávne vyložil ustanovenie § 114 ods. 3 Obchodného zákonníka, keď ustálil, že ak jeden obchodný podiel môže patriť viacerým osobám, je možná i existencia bezpodielového spoluvlastníctva manželov k obchodnému podielu so spoluvlastníctvom ďalších osôb. Na to, aby bol jeden obchodný podiel v spoluvlastníctve viacerých osôb, musela by byť táto skutočnosť vyjadrená pri založení spoločnosti a uvedená v spoločenskej zmluve. V tejto súvislosti poukázal aj na to, že v prípade, ak „spoločenská zmluva pripúšťa dedenie obchodného podielu“, dedí sa celý obchodný podiel poručiťľa - spoločníka a nie jeho polovica, ktorá by mala predstavovať polovicu patriacu do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nie je teda možné, aby vzniklo bezpodielové spoluvlastníctvo k obchodnému podielu so spoluvlastníctvom iných osôb. Odporca, naostatok, nepovažuje za správny záver odvolacieho súdu o možnosti analogického použitia ustanovenia § 61 ods. 2 a 3 Obchodného zákonníka pri vyčíslení hodnoty obchodného podielu aj v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Uvedené ustanovenie totiž upravuje vyčíslenie vyrovnacieho podielu za predpokladu, že došlo k zániku účasti spoločníka v spoločnosti. Zrušenie

bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je zákonným dôvodom na to, aby mohol spoločník požadovať vyplatenie vyrovnacieho podielu, pretože zrušením bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedochádza k zániku účasti spoločníka v spoločnosti.

Z týchto dôvodov, podrobnejšie uvedených v dovolaní, odporca navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Navrhovateľka sa k dovolaniu nevyjadrila.

Podľa § 3721 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. v znení zákona č. 341/2005 Z. z. sa začaté konania o dovolaní, o ktorých dovolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005, dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005. Vzhľadom na to, Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dovolanie podané 8. júla 2005 prejednal podľa Občianskeho súdneho poriadku v znení do 31. augusta 2005 (ďalej len „O. s. p.“).

V ustanovení § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom svojho rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania, je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie prípustné.

Odvolací súd vymedzil otázku zásadného právneho významu (ktorú sám posúdil kladne), tak, „či hodnota obchodného podielu v obchodnej spoločnosti nadobudnutá jedným z manželov za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov manželov tvorí alebo netvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolací súd správne posúdil otázku zásadného právneho významu, na riešenie ktorej pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jed-

neho z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka (§ 143 Občianskeho zákonníka).

Predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov je teda všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva. V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov preto môžu byť hnutel'né i nehnuteľné veci, a nepochybne aj práva alebo iné majetkové hodnoty, a to bez kvantitatívneho alebo kvalitatívneho obmedzenia, pravda, okrem vecí, ktoré na základe osobitného zákona môžu byť iba vo vlastníctve štátu alebo určených právnických osôb (§ 125 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa poslednej vety ustanovenia § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka platí nevyvrátiteľná domnienka (podľa ktorej po márnom uplynutí lehoty troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo zákona dochádza k vyporiadania tohto spoluvlastníctva) primerane aj o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné. Do bezpodielového spoluvlastníctva manželov teda patria aj iné majetkové práva. Podľa ustálenej judikatúry, od ktorej sa dovolací súd nemá dôvod ani teraz odchýliť, platí, že pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva nie je možné ponechať stranou ani pohľadávky a dlhy, ktoré vznikli za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (pórov. R 46/1966 Zb. rozhodnutí a stanovisk). Také spoločné majetkové práva či pohľadávky alebo dlhy sa potom rovnako ako veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva, pokiaľ existovali v dobe vyporiadania, prikazovali (prikazujú) tomu-ktorému účastníkovi.

Na základe uvedeného základného vymedzenia rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno ustáliť, že spoločným atribútom všetkého toho, čo patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je ich majetková hodnota, hodnota, ktorú možno vyjadriť peniazmi, hodnota, s ktorou možno disponovať a prevádzať ju na iné osoby.

Po takomto vymedzení predmetu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pre správne zodpovedanie odvolacím súdom nastolenej právnej otázky bolo potrebné vyriešiť, či obchodný podiel jedného z manželov v spoločnosti s ručením obmedzeným má takúto majetkovú povahu.

Niektoré majetkové práva a hodnoty patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov často presahujú rozsah právnej úpravy ustanovenej Občianskym zákonníkom a zahrnujú aj majetkové práva predstavujúce účasť jedného z manželov v obchodnej spoločnosti alebo v družstve, majetko-

vé práva z priemyselného alebo z iného duševného vlastníctva alebo majetkové práva vzniknuté z obchodnoprávných záväzkových vzťahov.

Obchodný podiel predstavuje účasť spoločníka v spoločnosti a z nej plynúce práva a povinnosti. Podiel sa oceňuje mierou účasti spoločníka na čistom obchodnom majetku spoločnosti (§ 61 ods. 1 Obchodného zákonníka), pričom čistým obchodným majetkom spoločnosti sa rozumie obchodný majetok spoločnosti po odpočítaní jej záväzkov (§ 6 ods. 3 Obchodného zákonníka). Ako súhrn práv a povinností (§ 114 ods. 1 Obchodného zákonníka), je obchodný podiel spôsobilý byť samostatným predmetom právnych vzťahov; jeden obchodný podiel môže patriť viacerým osobám (§ 114 ods. 3 veta prvá Obchodného zákonníka). Predmetom právnych vzťahov môžu byť dokonca aj jednotlivé majetkové práva, ktoré tvoria súčasť obchodného podielu, a to za predpokladu, že sú samostatne prevoditeľné (napr. právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu, právo na vyplatenie podielu zo zisku a pod.). Obchodný podiel je majetkovým právom ocniteľným v peniazoch, je hodnotou, ktorá je obchodovateľná (pórov. § 115 Obchodného zákonníka). Takúto povahu má obchodný podiel už od svojho vzniku bez ohľadu na to, či nastane situácia podľa § 61 ods. 2 a 4 Obchodného zákonníka.

Vychádzajúc z uvedeného, dovolací súd dospel k záveru, že ak manželia alebo jeden z nich nadobudne za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, stane sa takto získaný majetok (hodnota obchodného podielu) zo zákona súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré možno vyporiadať v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa ustanovenia § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V tomto smere teda odvolací súd v danej veci správne argumentoval odkazom na znenie ustanovenia § 149 ods. 4 posledná veta Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadajú aj spoločné majetkové práva manželov. Uvedené, pravda, platí iba vtedy, ak dohodou manželov nedošlo k zúženiu zákonom určeného rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva podľa § 143a ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo k zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva podľa § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka alebo podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. vtedy, ak bezpodielové spoluvlastníctvo naďalej trvá.

Možno teda konštatovať, že obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, nadobudnutý jedným z manželov za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov, sa stáva súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd rozhodujúci o jeho vyporiadaní neprikazuje hodnotu obchod-

neho podielu, ale obchodný podiel, ktorý môže byť prikázaný len spoločníkovi obchodnej spoločnosti. Ak teda odporca, za trvania manželstva a bezpodielového spoluvlastníctva s navrhovateľkou, nadobudol zo spoločných prostriedkov obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, stal sa tento majetok súčasťou ich bezpodielového spoluvlastníctva, a ako taký musí byť vyporiadáný podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o ďalšiu podstatnú právnu otázku, a to otázku ocenenia obchodného podielu patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, dovolací súd zotrúva v tomto smere na zaužívanej praxi, podľa ktorej sa vychádza z jeho stavu (ktorý je určený jeho kvantitou a kvantitou v danom čase) v dobe zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak z jeho ceny či cenových relácií platných v dobe vyporiadania (podobne sa tak vychádza aj pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve, teda zo stavu tohto podielu v dobe zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak z ceny zodpovedajúcej dobe, keď sa vyporiadava). Nemožno však opomenúť, že cena obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý je prevoditeľný, by mala byť stanovená tzv. obvyklou cenou (trhovou alebo všeobecnou).

Podľa dovolacieho súdu iba takýto záver môže mať atribút spravodlivého vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa zásad ustanovených v § 150 Občianskeho zákonníka.

Odporca pri svojej argumentácii v dovolaní sa nenáležitým sústredil na formálne znaky obchodného podielu podľa Obchodného zákonníka (práva a povinnosti spoločníka obchodnej spoločnosti a im zodpovedajúca účasť na spoločnosti) a ponechal bez povšimnutia zákonom vymedzený predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov a skutočnosť, že s obchodným podielom je nepochybne spojená aj tzv. iná majetková hodnota, ktorá je spôsobilým predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Osobitosť bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako formy spoluvlastníctva spočíva aj v tom, že jeho predmetom môže byť aj majetok nehmotnej povahy a záväzky, ktoré nie sú vecami v zmysle ustanovenia § 119 Občianskeho zákonníka.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie odporcu bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O. s. p., ani iné (v § 237 O. s. p. neuvedené) vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O. s. p.

28.**ROZHODNUTIE**

Splnenie podmienok oslobodenia od súdneho poplatku podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov treba posudzovať podľa skutkového stavu zisteného v konkrétnom konaní; existencia verejného a spoločenského záujmu musí byť prítomná v tom konaní, v ktorom sa posudzuje; nestačí, aby sa existencia týchto záujmov prejavila až následne v ďalšom konaní, prípadne v činnosti alebo postupe obce po právoplatnom skončení veci.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2004, sp. zn. 1 Cdo 24/2004)

Žalobou z 3. novembra 2003 sa žalobca domáhal vypratania bytu, ktorý byt pozostáva z jednej izby a kuchyne s príslušenstvom, žalovanou. Ďalej žiadal zaviazať žalovanú zaplatiť sumu 67 887,- Sk s poplatkom z omeškania vo výške 25,- Sk za každý aj začatý mesiac omeškania. Žalobu odôvodnil tým, že ako prenajímateľ a vlastník predmetného bytu uzavrel so žalovanou dňa 25. júla 2001 nájomnú zmluvu, podľa ktorej bola žalovaná povinná uhrádzať žalobcovi mesačné nájomné a zálohy na plnenia spojené s užívaním bytu. Keďže žalovaná nájomné a zálohy neuhrádzala v stanovených termínoch, vznikol jej dlh vo výške 67 887,- Sk. Nezaplatením nájomného a úhrad za plnenia spojené s užívaním bytu za čas dlhší ako tri mesiace vznikol žalobcovi nárok na vypovedanie nájmu bytu v zmysle ustanovenia § 711 ods. 1 písm. d) Občianskeho zákonníka. Písomná výpoveď z nájmu bytu bola žalovanej doručená dňa 26. marca 2003 a nájom žalovanej zanikol (§ 710 Občianskeho zákonníka) 30. júna 2003. Pretože žalovaná odmieta predmetný byt dobrovoľne odovzdať, žaloba na jej vypratanie je oprávnená.

Žalobca v žalobe poukázal na skutočnosť, že je oslobodený od povinnosti zaplatiť súdny poplatok podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. Uvedené podporil osobitnou žiadosťou o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov z 3. novembra 2003, v ktorej poukázal na možnosť žalobcu prideliť predmetný byt (po jeho vyprataní) iným sociálne slabším osobám, ochotným platiť nájomné a zálohy. Verejný a spoločenský prospešný záujem — ako dôvod na osobné oslobodenie od platenia súdnych poplat-

kov — spočíva podľa jeho názoru v tom, že žalobca ako samosprávny orgán plní aj úlohy na úseku sociálnej pomoci v súvislosti s obstarávaním a schvaľovaním programov rozvoja bývania, spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v meste a stará sa o všestranný rozvoj územia a o potreby obyvateľov. Uviedol tiež, že byty na Internátnej ulici č. 12 (medzi ktoré patrí aj predmetný byt) boli v minulosti prideľované prevažne ako bytové náhrady. Žalobca tieto byty vyčlenil (všeobecne záväzným nariadením Mesta Banská Bystrica č. 98/2002) na sociálne účely a zároveň ich vylúčil z odpredaja do osobného vlastníctva. Záverom poukázal na možnosť použitia ušetrených prostriedkov (pri neplatení súdneho poplatku) na verejné a spoločensky prospešné účely.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo 14. novembra 2003, č. k. 9 C 196/03-27, návrh žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov zamietol. Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 138 ods. 1 O. s. p., pri aplikácii ktorého sú rozhodujúce predovšetkým majetkové a sociálne pomery účastníka, ale aj výška súdneho poplatku a povaha nároku. Podľa názoru okresného súdu v prejednávanej veci žalobca nepreukázal, že ide o vec verejného a spoločensky prospešného záujmu [§ 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb.].

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. decembra 2003, sp. zn. 15 Co 393/03, prvostupňové uznesenie potvrdil, keď sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že v prejednávanej veci nejde o konanie vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu. Toto nevyplýva z povahy žalobcu ako samosprávneho orgánu, ktorý plní úlohy aj na úseku sociálnej pomoci, pôsobí pri obstarávaní a schvaľovaní programov rozvoja bývania a stará sa o všestranný rozvoj územia a o potreby obyvateľov. Nakoniec toto nevyplýva ani zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Zároveň krajský súd pripustil dovolanie proti jeho uzneseniu, keďže ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rozhodnutím dovolacieho súdu sa môže vyriešiť otázka, či sú obce oslobodené od platenia súdneho poplatku v konaniach o vypratanie bytu a o zaplatenie dlžného nájomného z dôvodu, že tieto konania sú konania vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu [§ 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb.], uzavrel krajský súd.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. decembra 2003, sp. zn. 15 Co 393/03, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítal odvolaciemu súdu, že vec nesprávne právne posúdil [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Uviedol, že obec je právnická osoba, ktorá za pod-

mienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, ktoré z veľkej časti predstavujú prostriedky pochádzajúce od samotných obyvateľov obce, pričom jednou zo základných úloh obce je starostlivosť o potreby jej obyvateľov, teda aj prideľovanie bytov sociálne slabším občanom, uvoľnených po neplatičoch. Platenie súdnych poplatkov v takýchto prípadoch neúnosne zaťažuje rozpočet mesta napriek tomu, že obec v týchto konaniach uplatňuje verejný a spoločensky prospešný záujem. Preto obidva sudy pochybili, keď žalobcu neoslobodili od platenia súdnych poplatkov. Zároveň žalobca navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Prípisom (vzorom O. s. p. č. 4a), doručeným žalobcovi 29. januára 2004 vyzval súd prvého stupňa žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v sume 4 390,- Sk s poučením, že ak nebude poplatok zaplatený v lehote 7 dní, súd konanie zastaví (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.). Na uvedenú výzvu reagoval žalobca prípisom z 5. februára 2004 (č.l. 39 spisu), v ktorom sa vyjadril, že vo veci jeho poplatkovej povinnosti Krajský súd v Banskej Bystrici pripustil dovolanie proti svojmu uzneseniu zo 17. decembra 2003, sp. zn. 15 Co 393/03. Dovolanie žalobca doručil na Okresný súd Banská Bystrica dňa 9. februára 2004. Poukázal tiež na skutočnosť, že v podanom dovolaní žiadal aj o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný [§ 239 ods. 2 písm. a) O. s. p.], prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) a po jej preskúmaní v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. dospel k záveru, že toto rozhodnutie nie je správne.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu [§ 239 ods. 2 písm. a) O. s. p.] Vyslovením prípustnosti dovolania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia vymedzuje odvolací súd zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre vyriešenie ktorej v dovolacom konaní vytvoril priestor. Dovolanie v takomto prípade môže byť odôvodnené výlučne len nesprávnym právnym názorom zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej

právnej otázke, ktorá viedla k prípustnosti dovolania. Dovolací súd sa potom obmedzuje len na dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca prípustného dovolacieho dôvodu [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.], ak nejde o prípad uvedený v § 242 ods. 1 O. s. p.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O. s. p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uvedené vady konania posudzuje dovolací súd z úradnej povinnosti. V preskúmvanej veci dovolací súd zistil, že konanie pred odvolacím (tiež prvostupňovým) súdom trpí inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací (aj prvostupňový) súd právne vec posúdil podľa ustanovenia § 138 O. s. p. Podľa ods. 1 citovaného zákonného ustanovenia na návrh môže predseda senátu priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne predseda senátu inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Rozsah osobného oslobodenia od súdnych poplatkov, na existenciu ktorého v dovolaní poukazoval žalobca, je vymedzený predovšetkým ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Podľa písm. b) uvedeného zákonného ustanovenia od poplatku sú oslobodené obce a vyššie územné celky v konaní vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu.

Pre súčasnú právnu prax sú aj naďalej použiteľné závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 1976, Cpj 70/75 (toto stanovisko bolo publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1976 pod č. 14). Na základe vyslovených názorov v tomto stanovisku, čiastočne modifikovaných v súčasnosti platným právnym poriadkom, platí aj dnes, že zákon pozná tri druhy oslobodenia od súdnych poplatkov:

- oslobodenie vecné podľa ustanovenia napr. § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., § 28 zákona č. 119/1990 Zb.,
- oslobodenie osobné podľa ustanovenia napr. § 4 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., § 21a ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb., § 23 ods. 3 zákona č. 403/1990 Zb. a napokon
- oslobodenie na návrh účastníka podľa ustanovenia § 138 O. s. p.

Prvé dva druhy oslobodenia vyplývajú priamo zo zákona, takže o ich priznaní súd nevydáva rozhodnutie. V uvedenom stanovisku Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej konštatuje, že ak súd už vymeral účastníkovi súdny poplatok a účastník napáda odvolaním rozhodnutie, ktorým bol zaviazaný na zaplatenie poplatku a v odvolacom konaní sa zistí, že ide o oslobodenie zo zákona, odvolací súd zruší vynesené rozhodnutie; na to, že ide o oslobodenie zo zákona, poukáže súd iba v odôvodnení svojho rozhodnutia. Zrušiť takéto uznesenie umožňuje navyše aj zákonná úprava ustanovenia § 210a O. s. p.

Pre daný prípad majú vyššie uvedené závery za následok, že ak žalobca v podaní alebo počas konania poukazuje na dôvody vecného alebo osobného oslobodenia od súdnych poplatkov (napr. § 4 zákona č. 71/1992 Zb.) nie je možné bez ďalšieho túto jeho procesnú obranu posúdiť ako návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 138 O. s. p., a to ani v takom prípade, ak z dôvodov uvedených výlučne v § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. žalobca postup podľa § 138 O. s. p. priamo navrhuje. Rozhodnúť v konečnom dôsledku o tom, že v prejednávanej veci nie sú splnené dôvody na vecné alebo osobné oslobodenie od súdnych poplatkov možno iba postupom podľa § 10 zákona č. 71/1992 Zb., keď súd konanie, po predchádzajúcej výzve a poučení, zastaví pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Na druhej strane nie je vylúčené, aby účastník, ktorý je zo zákona oslobodený (osobne alebo vecne) od súdnych poplatkov, mohol byť oslobodený od súdnych poplatkov aj podľa § 138 ods. 1 O. s. p., pretože na základe tohto oslobodenia účastník neplatí nielen poplatky, ale ani zálohy na dôkazy (§ 141 ods. 1 O. s. p.) a má to význam aj z hľadiska náhrady nákladov konania voči štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p. alebo v súvislosti s ustanovovaním zástupcu podľa § 30 O. s. p. V takomto prípade dôvody umožňujúce rozhodnúť súdu (predsedovi senátu) o oslobodení od súdnych poplatkov sú založené na pomeroch účastníka (zárobkových, majetkových, sociálnych), ale aj na výške súdneho poplatku, prípadne výške nákladov dokazovania. Zároveň súd musí zvážiť, či zo strany navrhovateľa nejde evidentne o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. O takýto prípad v prejednávanej veci nešlo, resp. dôvody použité žalobcom tomu nenasvedčujú, preto obidva súdy pochybili, ak procesnú obranu žalobcu súvisiacu s tvrdením o jeho osobnom oslobodení od súdnych poplatkov posúdili ako návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. Uvedené dôsledky nesprávneho postupu obidvoch nižších súdov bolo možné odstrániť iba zrušením ich rozhodnutí.

Z hľadiska vecného odvolací súd pripustil dovolanie proti svojmu uzneseniu. Zásadný význam po právnej stránke videl v tom, že rozhodnutím dovolacieho súdu sa môže vyriešiť otázka, či sú obce oslobodené od súdneho poplatku v konaniach o vypratanie bytu a o zaplatenie dlžného nájomného z dôvodu, že takéto konania sú konaniami vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu [§ 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb.]:

Vzhľadom na takto odvolacím súdom formulovanú právnu otázku zásadného významu Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr skúmal, či v rámci dovolacieho konania možno vyriešiť otázku v rozsahu, ako to uviedol odvolací súd, teda či vo všeobecnosti žaloba obce na vypratanie bytu v zmysle § 711 ods. 1 písm. d) Občianskeho zákonníka a na zaplatenie nájomného a zálohy na plnenia spojené s užívaním bytu je konaním vo veciach verejného a spoločensky prospešného záujmu [§ 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb.].

Podľa názoru dovolacieho súdu posúdiť v konaní existenciu verejného a spoločensky prospešného záujmu ako dôvodu na osobné oslobodenie obce od súdnych poplatkov vo vyššie uvedených druhoch súdneho konania (vypratanie bytu a platenie nájomného) nie je možné všeobecne, t. j. na neurčitý počet podobných prípadov; existenciu verejného a spoločensky prospešného záujmu možno zisťovať v konkrétne prejednávanej veci („in concreto”). Jej zovšeobecnenie na druhovo podobné veci (konania) nesie neprimerané riziko obchádzania zákonných dôvodov na osobné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa citovaného zákonného ustanovenia. Preto posúdenie, či žalobca splnil zákonné predpoklady na osobné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. sa môže opierať iba o skutkový stav zistený v tomto konaní.

Verejný a spoločensky prospešný záujem, ako dôvod na osobné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb., musí byť prítomný už v konaní, v ktorom sa jeho existencia posudzuje. Nestačí, aby sa verejný a spoločensky prospešný záujem prejavil v ďalšom konaní, v činnosti alebo v postupe obce po právoplatnom skončení súdneho sporu. Ak preto dovolateľ vychádzal z názoru, že verejný a spoločensky prospešný záujem na vypratání bytu žalovanou a zaplatení dlžného nájomného spočíva v tom, že uvoľnený byt po žalovanej neplatičke nájomného pomôže vyriešiť otázku bývania sociálne slabším občanom, teda že verejný a spoločenský záujem sa prejaví neskoršie v ďalšom konaní, v činnosti alebo v postupe obce, nemôže byť splnená zákonná podmienka osobného oslobodenia od súdnych poplatkov v prejednávanej veci, ani keby toto konanie skutočne predchádzalo konaniu vo verejnom a spoločensky prospešnom záujme. Nebolo predmetom dovolacieho prieskumu, ani samotného konania

pred nižšími súdmi, či žalobcom deklarováný zámer o prípadnom budúcom využití uvoľneného bytu v prospech sociálne slabších občanov je alebo nie je verejným a spoločensky prospešným záujmom, resp. či takto deklarováný zámer žalobcu by skutočne nastal. Tieto otázky by bolo možné posúdiť iba v rámci ďalšieho (iného) konania, činnosti alebo postupu žalobcu.

Iné skutočnosti uvádzané dovolateľom, napr. o neúnosnom zaťažení rozpočtu mesta platenými súdnymi poplatkami alebo o vzťahu príjmov obcí k finančným prostriedkom samotných občanov nemajú pre posúdenie verejného a spoločensky prospešného záujmu na strane žalobcu, ako dôvodu na osobné oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb., právny význam.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie prvostupňového súdu (vzhľadom na tie isté vady) zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Právny názor vyslovený dovolacím súdom je pre súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, záväzný (§ 243d ods. 1, 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

29.

ROZHODNUTIE

Pred rozhodnutím o dávke, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, musí byť miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zistená spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o zohľadnení a posúdení všetkých zdravotných ťažkostí žiadateľa o dávku, o určení rozhodujúceho zdravotného postihnutia aj o iných zdravotných postihnutiach, ktoré odôvodňujú zvýšenie percentuálneho posúdenia miery takého poklesu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2006,
sp. zn. 1 So 97/2005)

Krajský súd v P. rozsudkom z 3. mája 2005 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 3. septembra 2004, ktorým podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky so sídlom v P., nie je invalidná, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je len 40 %.

Proti rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie, ktorým poukázala na to, že jej zdravotný stav jej nedovoľuje vykonávať sústavné zamestnanie. Lieči sa na kardiológii, endokrinológii, gastroenterológii, ortopédii, imunologológii, reumatológii a hematológii. Uviedla, že má potravinovú alergiu, alergiu na chlad a teplo, trpí na alimentárnu dermatitídu a hypokalcémiu. Tiež jej bola zistená celiakia. Kvôli svojim zdravotným problémom musí držať diétu, nemôže si kúpiť potrebné potraviny v obchode a od januára schudla o 7 kg. Pre zlý stav výživy a zníženú výkonnosť organizmu mala byť zaradená pre svoje ochorenie do skupiny c) a nie do skupiny b).

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu pred-

chádzalo a dospel k záveru, že ho treba zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

V konaní o dávke, podmienenej dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, je predpokladom pre rozhodnutie odporkyne nevyhnutné splnenie požiadavky, aby bol dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska zachovania miery jeho pracovnej spôsobilosti.

Posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na pracovnú schopnosť občana vyžaduje odborné lekárske znalosti, preto vo veciach sociálneho poistenia je takéto dokazovanie zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia (§ 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

V danej veci krajský súd vychádzal zo skutočnosti, že odporkyňa svoje rozhodnutie odôvodňovala závermi posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka v P. dňa 4. augusta 2004, ktorý konštatoval, že zdravotné postihnutie navrhovateľky hypertenzia (podľa kap. IX, odd. A, pol. 11a) spôsobuje pokles jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou o 10 %.

Po podaní opravného prostriedku zdravotný stav navrhovateľky posudzoval posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v P., ktorý v posudku zo 4. februára 2005 určil za rozhodujúce zdravotné postihnutie alimentámu intoleranciu na alergény mlieka a celiakiu (kap. X, odd. C, pol. 3b), v dôsledku ktorého má navrhovateľka mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Napriek snahe krajského súdu o objektívne zistenie skutkového stavu doplnením dokazovania dopĺňacím posudkom z 12. augusta 2005 po podaní odvolania, ani krajský súd neodstránil dostatočne rozpor medzi závermi posudkových lekárov o miere poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť (ktorú posudkový lekár ustálil pôvodne na 10 % a po podaní odvolania na 40 %), vyvolaný stanovením odlišných rozhodujúcich zdravotných postihnutí a neboli odstránené pochybnosti, vyvolávané skutočnosťou, že v posudku zo 4. februára 2005 konštatovaná hypertenzia nebola zohľadnená ako iné zdravotné postihnutie zdôvodňujúce zvýšenie percentuálnej miery poklesu, napriek tomu, že pôvodne bola považovaná za rozhodujúce

zdravotné postihnutie odôvodňujúce 10 % pokles schopnosti žiadateľky o dávku vykonávať zárobkovú činnosť.

Záver, že zdravotný stav navrhovateľky znižuje jej schopnosť výkonu zárobkovej činnosti, má nad akúkoľvek pochybnosť vychádzať z jeho komplexného posúdenia zdravotného stavu, t. j. aj s prihliadnutím na všetky jej ochorenia, najmä ak boli považované za rozhodujúce zdravotné postihnutia.

Naviac, bez zaujatia stanoviska k tvrdeniu navrhovateľky o dlhodobosti jej zlého zdravotného stavu (20 mesiacov), ktorý je sprevádzaný zlým stavom výživy a zníženej výkonnosti organizmu odôvodňujúcom posudzovanie jej stavu podľa položky 3. c), sú závery konštatované posudkovými lekármi nedostatočné a nepresvedčivé.

Odvolací súd sa z uvedených dôvodov nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku. Skutočný stav, ktorý by odôvodňoval predpoklady na potvrdenie jej rozhodnutia, nebol dostatočným spôsobom zistený. Vychádzajúc zo skutočnosti, že konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku, možno vyvodiť, že nie je úlohou prvostupňového súdu dopĺňať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporkyne, ani dopĺňať dokazovanie na skutočnosti, ktoré podmieňujú riadne zistenie skutočného stavu už v administratívnom konaní pred vydaním rozhodnutia.

Odvolací súd preto považoval za potrebné zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu, zrušiť rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie (§ 220 ods. 1 a § 250q ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 O. s. p. a § 372 1 ods. 2 O. s. p.).

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude odstrániť vytýkaný rozpor a doplniť dokazovanie v potrebnom rozsahu a po komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľky z hľadiska jej spôsobilosti vykonávať zárobkovú činnosť, opätovne rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odvodniť.

30.**ROZHODNUTIE**

V konaní o priznanie dávky, podmienenej dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, je orgán sociálneho poistenia povinný vykonať všetky dôkazy, potrebné pre riadne zistenie skutočného stavu veci, vrátane prípadného dokazovania súdnym znalcom.

Nadradenosť záverov jeho posudkových orgánov nad inými dôkazmi o zdravotnom stave nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2006, sp. zn. 1 So 10/2005)

Krajský súd v T. rozsudkom z 26. októbra 2004 zrušil rozhodnutia odporkyne z 25. júla 2003, z 11. decembra 2003 a zo 4. septembra 2004 a vrátil jej vec na ďalšie konanie. Rozhodnutím z 25. júla 2003 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 3 v spojení s § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), lebo podľa posudku posudkovej komisie Sociálnej poisťovne pobočky v S, z 11. júna 2003 navrhovateľka nie je invalidná, ale je len čiastočne invalidná.

Rozhodnutím z 11. decembra 2003 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s tým, že nie je ani čiastočne invalidná, čím svoje rozhodnutie z 25. júla 2003 zmenila v odôvodnení.

Rozhodnutím zo 4. septembra 2004 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok, pretože navrhovateľka nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na tento dôchodok podľa § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Odporkyňa vo včas podanom odvolaní namietala, že krajský súd rozhodol nesprávne, keď dospel k záveru, že navrhovateľka spĺňa podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení, pričom vychádzal zo záverov znaleckého posudku znalkyne MUDr. K. K., ktorá navrhla vznik invalidity určiť od narodenia. Poukázala na to, že na-

vrhovateľka bola uznaná za čiastočne invalidnú od 16. júna 2003 pre ľahkú mentálnu retardáciu. Žiadosť o invalidný dôchodok si uplatnila dňa 5. mája 2003. Proti rozhodnutiu odporkyne zo dňa 25. júla 2003 podala opravný prostriedok, na základe čoho bol opätovne posudzovaný 28. novembra 2003 jej zdravotný stav pred Posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia č. II. ústredia v B., ktorá vo svojom posudku neuznala invaliditu navrhovateľky, a to ani čiastočnú. Podľa posudku znalkyne MUDr. K. K. je pracovná schopnosť navrhovateľky znížená na viac ako 70 %, lebo nieje schopná sústavného pracovného pomeru, pričom dátum vzniku invalidity určila zhodne ako posudkový lekár, teda od 28. novembra 2003. Posudková lekárka sociálneho poistenia ústredia Sociálnej poisťovne sa k posudku vyjadrila tak, že podľa medicínsko-posudkových kritérií ľahká mentálna retardácia s IQ 68 bez porúch správania nepodmieňuje invaliditu, ani čiastočnú invaliditu a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stanovila na 55 % dňom preskúmania zdravotného stavu navrhovateľky, teda od 2. augusta 2004.

Od uvedeného dátumu však navrhovateľke nebol priznaný invalidný dôchodok pre nesplnenie podmienky potrebnej doby zamestnania a rozhodnutím zo dňa 4. septembra 2004 bola jej žiadosť o invalidný dôchodok zamietnutá.

Odporkyňa považovala rozsudok krajského súdu za nesprávny, namietala, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a teda rozhodol nesprávne aj čo do určenia vzniku invalidity, pretože znalkyňou určený deň vzniku invalidity je 28. november 2003 a nie od narodenia navrhovateľky, ako tvrdil krajský súd. Preto navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutia odporkyne z 25. júla 2003, 11. decembra 2003 a 4. septembra 2004 potvrdiť.

Navrhovateľka sa k odvolaniu odporkyne nevyjadrila, ale vo svojom odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietala, že v ňom nebolo uvedené, či krajský súd obdržal jej zdravotnú dokumentáciu. Poukazovala na to, že na pojednávaní nebola prítomná znalkyňa MUDr. K. K., ale iná osoba, ktorá sa k stavu navrhovateľky vyjadrovala bez toho, aby ho poznala. Poukázala aj na to, že nebol vzatý do úvahy znalecký posudok z psychiatrického ústavu v Z.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal (§ 250s ods. 2 O. s. p.) odvolaním napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, oboznámil sa s administratívnymi spismi odporkyne a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba potvrdiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Nárok na invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona o sociálnom, zabezpečení je okrem iného podmienený dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, zhoršeným v rozsahu a následkami predpokladanými v § 29 ods. 3 citovaného zákona a dobou zamestnania pred vznikom invalidity podľa § 29 ods. 4 toho istého zákona.

Za dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav odôvodňujúci invaliditu podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení sa považuje stav, ktorý nepretržite najmenej dvanásť mesiacov vylučuje zapojenie sa občana do výkonu akéhokoľvek zamestnania.

Podľa § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení má občan nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov.

Zákon o sociálnom poistení, účinný od 1. januára 2004, stanovuje podmienky nároku na invalidný dôchodok v § 70 a nasledujúcich. Podľa nich poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Fyzická osoba má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18. roku veku.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správy a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vy-

šetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie (§71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 2 citovaného zákona sa počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o poistenca vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity. Avšak fyzickej osobe, ktorá sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom, sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia považuje za splnenú.

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu vyplýva, že zdravotný stav navrhovateľky posudzovala 11. júna 2003 Posudková komisia sociálneho zabezpečenia č. II., Sociálnej poisťovne, pobočka v S., ktorá vo svojom závere konštatovala, že navrhovateľka je mentálne retardovaná osoba s IQ 68, so zníženou sociálnou adaptáciou a zhoršeným pracovným výkonom, čo s jej mentálnym deficitom znemožňuje profesijné uplatnenie aj sociálne fungovanie. Posudková komisia navrhovateľku považovala za čiastočne invalidnú podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení. Na základe tohto posudku odporkyňa rozhodnutím z 25. júla 2003 zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s odôvodnením, že nie je invalidná, ale len čiastočne invalidná a o čiastočnom invalidnom dôchodku bude vydané osobitné rozhodnutie.

Po podaní odvolania z 21. augusta 2003 zdravotný stav navrhovateľky opätovne posudzovala 28. novembra 2003 Posudková komisia sociálneho zabezpečenia č. II, SP, ústredia B., ktorá vo svojom závere konštatovala, že navrhovateľka nie je invalidná, ani Čiastočne invalidná, pretože nemá dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a jej telesné a duševné schopnosti sú dostatočné na vykonávanie sústavného zamestnania bez osobitne uľahčených pracovných podmienok a nemá značne sťažené všeobecné životné podmienky.

Na základe toho odporkyňa svojím rozhodnutím z 11. decembra 2003 zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok, lebo zistila, že nie je invalidná, ani čiastočne invalidná a zároveň zmenila svoje rozhodnutie z 25. júla 2003 o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok v časti odôvodnenia.

V konaní o opravnom prostriedku navrhovateľky krajský súd pre objektívne zistenie zdravotného stavu navrhovateľky správne nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo - psychiatria. Súdom ustanovená znalkyňa z odvetvia psychiatrie MUDr. K. K. v posudku uviedla,

že navrhovateľka trpí na psychickú poruchu, a to zníženie rozumových schopností do pásma ľahkej mentálnej retardácie, čo možno prirovnať k ľahkej debilite. Konštatovala, že navrhovateľka od detstva navštevovala pedopsychiatrickú ambulanciu, vychodila 9 tried osobitnej školy, nebola schopná zaradiť sa do pracovného pomeru a jej pracovná schopnosť je znížená o viac ako 70 %, preto nie je schopná pracovného pomeru. Podľa jej názoru, vzhľadom na stupeň psychického poškodenia intelektu a hlavne ťažké poškodenie osobnosti s prejavmi nevyzretosti, infantility, emocionálnej závislosti od rodičov, nesamostatnosti, je navrhovateľka plne invalidná. Vznik invalidity znalkyňa určila od 28. novembra 2003, avšak v dodatku ku znaleckému posudku doplnila, že psychická porucha navrhovateľky je vrodená, trvá od útleho detstva.

Posudková lekárka MUDr. A. L, ktorej bol znalecký posudok poskytnutý na zaujatie stanoviska, uviedla, že podľa aktuálnych kritérií daných zákonom o sociálnom poistení psychická porucha navrhovateľky podmieňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v pásme 40 - 60 % a keďže ide o ľahkú mentálnu retardáciu, určila pokles na 55 % odo dňa preskúmania zdravotného stavu, teda od 2. augusta 2004.

Následne odporkyňa rozhodnutím zo 4. septembra 2004 zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania bez zhodnotenia lekárskeho správ, priložených navrhovateľkou, nemožno nad akúkoľvek pochybnosť dospieť k jednoznačnému záveru, či a odkedy navrhovateľka spĺňa zdravotnú podmienku pre priznanie invalidného dôchodku. Rozpor medzi posudkovými závermi posudkových komisií sociálneho zabezpečenia i posudkových lekárov sociálneho poistenia a znaleckým posudkom v otázke, či psychická porucha navrhovateľky má za následok pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a v akej miere, trvá a doposiaľ odstránený nebol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné v tejto súvislosti pripomenúť, že zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva nadradenosť posudkových záverov posudkových orgánov nad inými dôkazmi vykonanými v konaní o priznanie dávky v invalidite. Vykonanie dokazovania pritom patrí do pôsobnosti odporkyne, ktorá vedie konanie o priznanie žiadanej dávky. V takomto konaní je povinná vykonať všetky dôkazy, ktoré pomôžu zistiť skutočný stav veci a dospieť k nepochybným záverom o zistení medicínskych podmienok pre priznanie dávky. Odporkyňa nemôže preferovať len

posudky vlastných posudkových orgánov, a nevykonať dokazovanie aj na skutočnosti tvrdené navrhovateľkou. Pokiaľ také zistenia, ktoré nezodpovedajú zisteniam posudkových orgánov, vyšli najavo až v súdnom konaní o oprávnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne, je odporkyňa povinná vysporiadať sa s uvedenými zisteniami. Právnym názorom súdu je odporkyňa v ďalšom konaní viazaná.

Podľa § 195 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení je odporkyňa povinná zadovážiť potrebné podklady na rozhodnutie a vykonať dokazovanie podľa § 196 uvedeného zákona. Dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpoveď účastníka konania, odborné posudky a znalecké posudky, ktoré majú v konaní tohto druhu, vzhľadom na potrebu skúmania medicínskych podmienok poberania dávky, osobitný význam. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkom konania je organizačná zložka poisťovne povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastník konania nenavrhol, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

V zmysle uvedeného považuje odvolací súd záver krajského súdu o zrušení rozhodnutí odporkyne za vecne správny, i keď bez vykonanie, potrebných dôkazov o dátume vzniku invalidity podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení od narodenia (útleho veku) navrhovateľky zatiaľ právny názor odporkyne ešte hodnotiť nemožno. S poukazom na dôvodnú potrebu odstránenia vyššie špecifikovaných rozporov, ako aj doplnenia dokazovania o psychologické vyšetrenie na organicitu a osobnosť (čo vytýkala odporkyňa v odvolaní) a stanovisko k lekárskej správe z ústavu vo V. Z., preto odvolací súd rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil napadnuté rozhodnutia odporkyne a vec jej vrátil na ďalšie konanie, podľa § 219 O. s. p. potvrdil.